דער קענעדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 796 Main Street.

Vol. III. No. 21. Winnipeg. Thursday, July 11th, 1912. — וויניפעג, דאנערשטאג, כ"ו תמוז, תרע"ב.

היינטיגען זונטאג דעם 14טען דזשולייַ, ווערט אַוועקגעלעגט דער ווינקעל שטיין פון דער נייער תלמוד תורה אויף קאָרנער פלאָראַ און טשאַרלס.

דער גרויסער וויניפעגער גאסט, דער דיוק אף קאנאוט, וועט אנוועזענד זיין ביי דער צערעמאני פון דער תלמוד תורה.

נעקסטען זונטאג אום האלב נאך איינס וועלען זעהר ווענינ וויניפעגער אידען בלייבען אין דער היים. אלע אידען פון דער נארד זייד פון דער סאוטה וועלען, אהן צווייפעל, זיין אנוועזענד ביי דער צערעמאני וואס וועט געפראווועט ווערען ביים לעגען דעם ווינקעל שטיין פון דער תלמוד תורה אויף קארנער פלארא עוועניו און טשארלס סטריט.

די ווינקעל שטיינער וועלען פערקויפט ווערען פער אקשען. אויסער דעם האט מען בעשלאסען אז 2 טאָהלען זאלען הענגען אין האל פון דער נייער תלמוד תורה אויף וועלכע עס וועלען אויסגע־

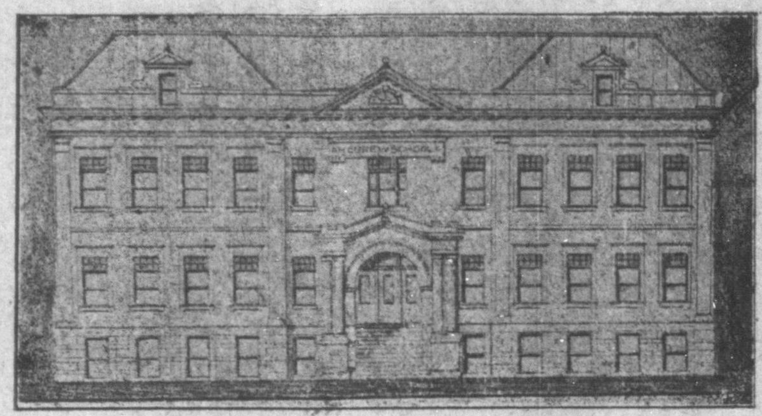

דער פלאן פון דער נייער תלמוד תורה.

קריצט ווערען די נעמען פון די וואס וועלען היינטיגען זונטאג מנדב זיין 100 דאלאר אויף דער תלמוד תורה. די 100 דאלאר קענען אויס־געצאהלט ווערען: 25 דאלאר באלד קעש און דאס איבעריגע אין 15 מאנאטען.

דער רב רבי י. כהנאוויטש וועט האלטען א רעדע ביים לעגען דעם ווינקעל שטיין, עס וועלען אויך רעדען פיעלע אנדערע רעדנער.

ווי מען גיט אונז איבער איז אויך א גרויסע סברא אז דער גרויסער וויניפעגער גאסט, דער דיוק אף קאנאוט, וועט בייוואהנען די צערעמאני ביי דער תלמוד תורה און וועט האלטען א רעדע.

דיוק אָף קאנאוט אַ גאַסט אין וויניפעג

דינסטאג 8.30 אבענד איז אנגעקו־מען דער קעניגליכער צוג פון מאנט־רעאל מיט דעם דיוק אף קאנאוט, זיין טאכטער פאטרישיא און די איבעריגע מיטגליעדער פון זיין סוויטע.

די שטאדט איז געווען רייך דעקא־רירט און א גרויסע מענגע מענשען הא־בען אנגעפילט די גאסען וואו די געסט האבען בעדארפט דורכפאהרען. אויף'ן וואנזאל זיינען זיי בעגעגענט געווארען פון מעיאר וואהו, פרעמיער סיר ראב־לין, גאווערנאר קאמעראן און אנדערע. פון ביידע זייטען איז געשטאנען א קע־ניגליכע וואך פון די רעגימענטען סאל־דאטען וועלכע געפינען זיך דא. די גאנ־צע פראצעסיע איז דאן געגאנגען צום סיטי האל וואו עס איז געווען אויפגע־שטעלט א ספעציעלע פלאטפארמע צו עמפפאנגען דעם גאסט. די מוזיק האט געשפיעלט דעם פאלקס הימן.

אויסער די פיעלע פעראיינען האט אויך די היברו סיק בענעפיט סאסייעטי בעגעגענט דעם דיוק און מיט פאראד בעמארטש פון סעלקירק עוועניו ביז'ן וואגזאל.

דער דיוק וועט פערבלייבען די צייט פון זיין וויזיט ביי האָנ. ראדזשערס.

די סאסקאטשעוואן גאווערמענט האט בעלאזט וויסען דעם סיטי מעיאר אז די רעגיערונג האט בעוויליגט א האלבען מיליאן דאלאר פאר די פעראונגליק־טע ביים הורבן אין רידזשיינע און פאר אבצובויען די הורבות.

דר. הירצל מעמאריאל.

לעצטען זונטאג איז פארגעקומען דער מעמאריאל מיטינג פון דר. הירצלס יאהר צייט אין קווינס טהעאטער. די האל איז געווען גוט בעזוכט. הרב כהנאוויטש האט געהאלטען א גלענצענדע רעדע און האט געמאכט אן אפיעל פאר יער הירצל. עס איז קא־לעקטעד געווארען פאר 31 בוימער וועלכע וועלען געפלאנצט ווערען אין דער וויניפעג אלעע אין דעם הירצל וואלד. פרוי דר. בערקאוויטש האט בייגעלעגט 75 דאל. אויף'צו פלאנצען 50 בוימער אין יער הירצל אויף'ן נא־מען פון איהר פערשטארבענעם פאטער דוד הייטנער. דאן האט רעוו. כשדן געמאכט די הזכרה פאר דר. הירצל און אויך פאר דעם פערשטארבענעם חבר ד. הייטנער.

עס האט אויך גערעדט מגיד קאהען פון נויארק וועלבער איז יעצט אויף א טור דורך דער וועסט. חבר א. אסאור־סקי האט אבגעגעבען א בעריכט פון דעם 12טען ציוניסטישען קאנווענשאן, אבער דורך דער געדריקטער אטמאס־פערע אין האל האט ער בלויז געמאכט די איינלייטונג, דער אויספיהרליכער בעריכט וועט אבגעגעבען ווערען ביי א גינסטיגערער געלעגענהייט, מעגליך ביי א פיק־ניק וואס וועט ספעציעל אראנזשירט ווערען צוליעב דיזען צוועק.

אונטער די טענער פון התקוה האט זיך דער מיטינג געשלאסען.

חיים שילער.

דער וויניפעגער עגזהיבישאָן געעפענט.

מיטוואך 2.30 האט זיך מיט גרויס פאראד געעפענט די אויסשטעלונג, וועלכע טראגט דעם נאמען „דהי סעל־קירק סענטעניעל" לכבוד דעם הונדערט יעהריגען יובילעאום זייט לארד סעל־קירק איז אהער געקומען מיט זיין פאר־טיע סעטלערס

אין דער ערעפנונגס צערעמאני הא־בען גענומען אנטהייל דער דיוק אף קאנאוט, גאווערנאר קאמעראן, פרעמ־יער סיר ראבלין, סיטי מעיאר וואהו און אנדערע.

די אויסשטעלונג וועט געדויערען 10 טעג. עס וועלען פארקומען פערשיע־דענע רייסעס צו וועלכען צוועק עס זיינען אראבגעבראכט געווארען דיא בעריהמטע 2 לופט שווימער וואָרד און מאסטאש וועלכע וועלען פליהען אי־בער די עגזהיבישאן גראונדס און אויך איבער'ן שטאדט.

מיטוואך 10 אוהר אין דער פריה איז וואָרד דורכגעפלויגען די שטאדט טרא־

גענדיג א בריעף צו דער „פרי פרעס" פון איהר קארעספאנדענט.

פאַרמערס דאַרפען העלפערס.

איבער 5 טויזענד אפליקיישאנס פון פארמערס פאר העלפערס זיינען פאראן ביים היגען אימיגריישאן קאמי־שיאנער. מיט די לעצטע רעגענס הא־בען די פעלדער זיך פיעל פערבעסערט און מיט דעם דער אויסזיכט אויף א גערעטעניש און ביי די פארמערס איז ענטשטאנען די פראגע: וואו נעהמט מען „הענט" צו אטענדען די פעלדער. דער קאמישיאנער איז הילפלאז אין דיזען הינזיכט און ער זעהט קיין וועג ניט ווי אזוי צו בעפריעדיגען די אפלי־קאנטען. די פרייזען פאר פארם ארביי־טער זיינען שוין געשטיגען און וועלען נאך שטייגען מיט דער צייט.

שטורם און האָגעל אין בוירטעל

א געפעהרליכער שטורם האט געבו־שעוועט אין בוירטל, מאנ. מאנטאג, 8טען יולי, וועלבער האט ניט ווענינ דערשראקען די איינוואהנער פון דעם שטעדטיל. דער שטורם איז געקומען אין בעגלייטונג פון א שלאקס רעגען און אויך א גרויסען האגעל, די גרויס ווי א הוהנערש איי.

ערשטער אידישער ריעל עסטייט אָפיס אין דער נאָרד ענד.

ווער עס האָט הייזער אָדער לאָטס צו פערקויפען, אָדער ווער עס וויל קויפען; ווער עס וויל בייטען לאָטס פאַר הייזער אָדער פאַרמס, זאָל זיך ווענדען צו

ב. ראָבינסאָן און זאָהן

אין 292 1-2 סעלקירק עוועניו — פהאָן סט. דזשאָן 2445

נעמען אָן הייזער צו פערענטען און רענטען. שבת געשלאָסען, זונטאָג אָפען.

רעזידענס 539 פריטשאַרד עוועניו — פהאָן סט. דזשאָן 737

43)

קאָנטראַקטאָרס און בילדערס.

אונזער נאמען איז אייך א גאראַנטיע פאר רעעלע ביזנעס.

מען דאַרף ניט געהן נאַקעט אָדער באָרוועס

ווייל צו דער בילינסטער פרייז קריגט איהר א גוטען סוט ביי אונז ווי אויך א פאר שיך און אנדערע זאכען וואס א מענש דארף האבען. גוט און ניט טהייער איז אונזער מאטא.

Grand Clothing Co.
800 Main Street

האָפמאַן און כין, פראָפרייעטאָרס.

נ. סגל'ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז.

טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עוועניו.

זעהט אטרובין'ס אדוו. אויף פייזש 7.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזער.

EST. 1879

ALLOWAY & CHAMPION

איבּ איהר דענקט אַהיים צו פאָהרען.

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופריעדענשטעלען. מיר זיינען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעל שיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דיענסט צו געבען אייך אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע. מיר האלטען שטענדיג אין אונזער קאסע א גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמ־דע געלדער און פערקויפען צו מעסיגע פרייזען. געלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

אַלאָוועי און טשעמפּיאָן — בענקערס און בראָקערס

AC · 362 & 667 MAIN STREET · AC

דזשאָב פרינטינג אין אַלע שפּראַכען ווערט אָנגענומען אין אָפיס פון „איד", 796 מיין סטריט.

הומאר — וויץ — סאטירע.

שבת אויבס.

נאטיצלעך.

פון א נארד ענדער.

אויף דער קאנווענשאן פון די ציוניס־טען האט ראובן בריינין געהאלטען א רעדע אין העברעאיש.

בריינין האט אפנים נאך אליין זיך ניט ארויסגעשלאגען פון קאפ דעם ,הדרור׳.

* * *

און אלע דעלעגאטען האבען איהם ווארים אפלאדירט.

משמעות, אז זיי קענען קיין העברע־איש ניט...

* * *

אן עהגליכען אומגליק צו דער ,טי־טאניק׳־אומגליק האבען מיר פארינע, וואך געהאט אין רידזשיינע.

אפנים ווייל דער אומגליק האט מעהר געטראפען די ארימע, דעריבער מאכט די פרעסע דערפון א קליינעם ציטעס.

* * *

זעהט איהר, וועגען דזשאהנסאן׳ס פייט האבען אלע צייטונגען ארויסגע־לאזען ספעציעלע אויסגאבען.

אז מען שמועסט וועגען דער ,עהרע׳ און ,פרינציפ׳ פון לאנד איז דאך ניט שייך.

* * *

די מאנטרעאלער סטרייקער ווענדען זיך יעצט נאך שטיצע.

וואס האט איהר קיין צייט ניט, ברי־דערליך? טאראנטא איז פריהער פון אייך און פונדעסטוועגען ווארטען זיי אויך...

* * *

יעצט געהט אן א סדרה פון פיקניקס.

רבש״ע! ווען וועלען מיר שוין פטור ווערען פון דעם זומער?

* * *

און צוריק געשמועסט אז עס וועט קומען דער ווינטער, וועט דען זיין בע־סער? עס וועט זיך דאך עפענען דאן דער אידישער טהעאטער.

* * *

דאס וואס די מאדאם ליפצין וועט שפיעלען אין אן ענגלישען טהעאטער און ניט אין קווינס האל, בעווייזט אז מען מוז נאך האבען בעסערע קינסטלער פון איהר אז זיי זאלען קענען שפיעלען אין קווינס האל.

היך־נאטיצען.

פון ז. פראסאוו.

יעס, די לעצטע פאר וואכען איז גע־ווען נאנין ווארעם.

* * *

און צוריק שמועסענדיג, ווען מיר מענען האבען ווינטער גרויסע פרעסט, מאכט ניט אויס וואס מיר האבען דער־פאר כאטש עטליכע הייסע טעג זומער.

* * *

צו די קרבנות פון היץ, בעריכטען די צייטונגען, אז אויך פערד זיינען געפא־לען און גע׳פגר׳ט.

ארימע פערד, זיי האבען אפילו ניט געוואוסט וויפיעל גראד היץ ס׳איז גע־ווען ביי זייער פאלען.

* * *

א פערקעהרטע ווירקונג

אין רעדאקציע פון ,איד׳ איז אריינ־געפאלען איינער און האט האסטיג א פרעג געטהאן:

— זייט איהר דער רעדאקטאר פון פייפער?

— יעס — האט דער רעדאקטאר געענטפערט.

— קענט איהר מיר ניט זאגען ווי־פיעל גראד היץ עס איז?

רעדאקטאר (מיט פערדאכט) — ווי־גאט איז אייך ליעב, לויפט פעטער אין סעלקירק האספיטאל!

— הערסט! פון דארט לויף איך דאך יעצט — האט יענער געענטפערט מיט א זיגען.

פאטאגראפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזן בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיל קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

ער — זאג מיר, מיין געליעבטע, גלויבסטו אז ווען מיר וועלען היירא־טהען וועט דיין פאטער דיר ערלויבען מיטצונעהמען די פיאנא?

זי — וואס הייסט, ער זאגט אז ער וועט פאר דער חתונה שטעלען די בע־דינגונג אז דו מוזט מיטנעהמען די פיאנא

די בעסטע שרייב מאשין אין דער וועלט.

די נייע „15 קאראט״ ל. ס. סמיטה און בראס. שרייב מאשין.

The New "15 Jewel" L. C. Smith & Bros. Typewriter.

מיר ערזוכען אייך העפליכסט צו זעהן דיעזע נייע ,15 קאראט׳ מאדעל נומער 5 מאשין בעפאר איהר קויפט זיך א שרייב מאשין. אונזער מאשין איז ווירקליך די בעסטע וואס איהר קענט קויפען פאר געלד. איהר קענט זי אייך קריגען אויף לייכטע אויסצאהלונגען. מיר האבען אויך אנדערע זעהר בילינע שרייב מאשינען צו פערקויפען.

The Smith Visible Typewriter Co. Limited.

20 Princess Street — Phone Garry 4975

N. WEXLER, Manager. — נ. וועקסלער, מענעדזשער.

THE Canada Financial Corporation, Ltd.

Head Office: Winnipeg.

באארד אף דירעקטארס: פרעזידענט, וואַ־לענטין ווינקלער, מ. פ. פ.; וויס פרעזידענט און מענעדזשער דירעקטאה, דזשאן מעקייוועער קאפיטאליסט; סעקרעטאר און טרעזשורער, ז. א. פלעטשור, באריסטער; דר. ה. מ. סימפ־סאן, פרעזידענט אף אמעריקאן פאבליק העלטה אסאסיאיישאן; ב. שראגגע, מאנו־פעקטשורער און דר. פ. לא׳שאנס.

מיר אפערען איינינע אקציעס פון די־זער קאמפאניע. איינע פון די בעסטע פראפאזישאנס. די קאמפאניע וועט צאהלען א גרויסען דיווידענד. די אונ־טערנעהמונג איז זיכער, ראַיעל און פראפיטייבל. פאר איינצעלהייטען זיך ווענדען צו

PH. NEY & CO.

222 Portage Ave. Winnipeg.
Phone main 1288

א. טייטעלבוים
532 סעלקירק עווע.

האלסייל און ריטייל מעהל, היי, תבואה און פראדוקטען. מיר פערקויפען בילינער ווי איבעראל, קומט זיך איבערצייגען. (41

צו פערדענטען א בריק קארנער סטאר מיט 5 פול מאדערן רומס, באטה, קיטשען, פול סעלער אין סאוטה וועסט קארנער סט. דזשאהן און ענדריוס עוו. זיך ווענדען צו ה. י. קאפלאנאוויטש 536 סט. דזשאהן עוועניו, פהאן סט. דזשאהן 892.

צו פערקויפען א הויז פון גרויסע 5 ליכטיגע רומס, באד, זומער קיטשען, סעלער מיט צעמענט פלאר, סטייבעל פאר 5 פערד, טשיקען הויז, גרויסער וואוד שעד, לאט 132x25 צו ליין. פרייז $2,500 ($500 קעש, באלאנס — לויט ארענדזשמענטס), קליער טייטעל. נאכ־פרעגען. ביי ה. קאפלאנאוויטש, 536 סט. דזשאהן עוועניו, פהאן סט. דזשאהן 892.

צו פערקויפען

א גראסערי סטאר מיט א בילדינג אין א גר־טען לאקיישאן, צווישען פאראיינערס, וועט פערקויפט ווערען בילינ פאר קעש. זיך ווענדען ט. ד. פערליי, ביי טאג אין 214 דאפרין אדער אין 576 בעראוס אין אב. (44

א וואוד יארד איבערצונעהמען אין סאוטה ענד, בעסטער לאקיישאן אין שטאדט, פאר לאנגע יאהרען איינ־געטרייטע ביזנעס, זיכער געלד צו מאכען. נאכפרעגען ביי

J. MEZON, 691 Pritchard Avenue

פערלאנגט א באי אין א פארני־טשור סטאר פון 15 ביז 16 יאהר אלט.

זיך ווענדען צו

מ. גרין, 305 לאגאן עווניו (22

א קלוירק עקספיריענס אין א קלא־דינג און דזשענטס פארנישינג סטאר, זוכט א פלאץ, האט די בעסטע רעפ־רענסעס, אנפרעגען אין אפיס פון ,איד׳ 796 מיין סטריט 2-2

אַרזשענעראַל מיטינג

פון דער

היברו אימיגריישאַן פראַגרעסיוו סאָסייעטי אָף ווינניפעג

וועט אבגעהאלטען ווערען

זונטאָג דעם 14טען יולי אום 3 אוהר נ. מ. אין קווינס האל.

זעהר וויכטיגע פראגען וועלען בעהאנ־דעלט ווערען. אלע מעמבערס מוזען אונבעדינגט אנוועזענד זיין.

אין ארדער, וויס פרעזידענט,

טשארלס דווארעטץ.

רעוו. יוסף גינזבורג

חזן פון בית יעקב שוהל

פערלאַנגט זאָפאָרט באָיעס, אויך מענער מיט גוטע שטימען מיט אָדער אָהן נאָטען. איך וועל צאָהלען די בעסטע פרייזען. קען זיך מעלדען צום חזן יעדען טאָג פון 10 אוהר פריה ביז 10 אוהר אבענד אין 277 דזשאַרוויס עווענוז, 2טען פלאָר.

וואַנצען?

אין א פאר שטונדען פערטרייב איך דורך מעכאנישע מיטלען די וואנצען פון אייער הויז אזוי דאס זיי וועלען שוין מעהר ביי אייך ניט זיין. דערויף געבען מיר א געשריבענע גאראנטיע, און ווען מען מוז א צווייטעס מאל דיזאפענקצינירען אייער הויז, מאכען מיר עס אהן געלד. לעצטען זומער האבען מיר געקלינט אי־בער טויזענד רומס. עסטימייטס ווערט געגעבען פריי.

The Vermin Destroying Co.

259 פריטשארד עוו. א. ז. האַרטמאַן, פראָפּ. פאָן סט. דזש. 1240

אַן איינענער אָרקעסטער

30 באלאליטשניקעס און מאנדאליסטען וועלען זיין אויף׳ן שיף ,אלבערטא׳ צום

פיקניק און עקסקורשאָן

זונטאג דעם 21טען יולי אום 11 אוהר פריה

פעראנשטאלטעט פון דער פ. קראפאטקין יובילעאום קאמיטע

טיקעטס 50 סענט

צו בעקומען אין פיפעלס בוק סטאר, 824 מיין סט. און 571 סעלקירק עוו.; ביי נ. טשערניאק, 876 מיין סט.; ביי מ. וועריער אין קווינס האל און ביי י. פראסאוו, 509 פלארא עוו. פערשיעדענע ספארטינג גיימס.

ב. מיללער און י. הורעוויטש

ווער ווייס ניט אַז אין 824 מיין סטריט איז

די פיפעלס בוק סטאָר

אלע נייעסטע ווערק אין ענגליש און אין אידיש, אלע צייטונגען ענגלישע, אידישע און רוסישע; פערשיעדענע מעטהאדען אין עברית בעברית, אידיש באידיש, עברית באנגלית; אלע ענגלישע מעגעזינס, סטיישיאנערי, בילדער, ספרים, אנזיכטסקארטלעך. בקיצור, אלעס וואס איהר דארפט אין דעם ליין קריגט איהר אין

מיין בראַנטש, 824 מיין סטריט

אדער אין

צווייטען בראַנטש, 571 סעלקירק עווענוז.

פהאן סט. דזשאהן 143

קאנטרי אָרדערס פינקטליך אַטענדעט.

ברוך טשערניאַק
דער אַלטער מוכר ספרים

איז מודיע זיינע קונים אז ער האט גע־מופט פון 262 סעלקירק עוועניו קיין

288 דאַפרין עווע.

וואוהין ער האט אויסגעשריבען א נייעם גרויסען סטאק פון ספרים, וויע־נער טליתים, שנה טובה׳ס מחזורים און אלערהאנד אידישע ספרים און ביכער.

פערלאנגט גוטע פלייסיגע מענשען, מענער אדער פרויען, גוטע ווידזשעס געצאהלט צו נדי ריכטיגע לייט, סטעדי דזשאב. זיך ווענדען צו מר.

ב. שראַגגע
400 פרינצעס סטריט.

פהאן סט. דזשאהן 382

B. SHRAGGE

400 Princess Street

פאַטראָניזט אונזערע אַדווערטייזערס.

ר׳ פרוד׳ל.

טיפען.

(קאמיישע און ערנסטע טיפען, צונויפגעשטעלט אין גראמען פון מיין נאטיץ ביכעל).

1.

דער קלוגער „יענקי״.

ער איז א קלוגער, אזוי מיינט ער, א יענקיוואטער חכם עתיק,
בעטראכט יעדען מיט אן „איינגל״, ווי אן עכטער „אייקעל מזיק״.

נור ווען מ׳גיט איהם א טאפ ביים דופק, ס׳מאכט מיט איהם א שטיקעל שמועס,
זעהט מען אז דאס איז אן עם הארץ, „פון אלף בית?״ — עט, ווייס איך וואס.

איהר רעדט מיט איהם פון עפעס אנדערש: פון פייטען זיך, פון זיך פוטצען;
ער וועט שטאלין אויף אייך א קוק טהאן און מ׳אנהויבען אייך באלד צו דוצען:

„דו, וואס ווייסטו פון א לעבען? מ׳דארף דיר כ׳לעבען שכל לייהען!
„האסט קיין סימן פון א מוסקול און טאבעקא קענסט ניט קייען!״

2.

וואס ער איז, איז ער...

וואס ער איז, איז ער זיך, אן עהרען מענש אוודאי ניט.
ר׳גנעהט אין שוהל, קומט צוריק, אבער גלויבען, גלויבט ער ניט.

ר׳האט א קעפיל נאר א קליינס, נאך א קלענער קעצען מוח׳ל.
נור וואס ער איז, איז ער זיך, טולערס מאכען האט ער שכל.

ער איז בעוואוסט אלס „די וואניץ״, מען האט איהם ליעב פון ווייטען;
דאך ער קריכט און נארעט זיך און האלט זיך גלייך צו לייטען.

3.

ער איז פונקט...

ער איז רעוואלוציאנער פונקט ווי פראסאוו,
ער איז דאקטאר פונקט ווי וגארטסמאן;
ער איז אויך א חכם פונקט ווי מאנדעלבוים
און פרינציפענפיל ווי גודמאן.

ער איז א וויצלער ווי מעפיסטא אפטמאל נאר,
איז ווי אש אהן דרך ארץ;
איז יונג אידיש ווי אסאווסקי, אויב איהר ווילט נאר
און א חסיד אזוי ווי פרץ.

גרייט צו סקעבען צוליעב׳ן דאלאר איז ער שטענדיג
זאגט ווי סאקאלאוו הן און לאו
ער איז ווי זוסמאן אין אלץ א מושלם
און ווי פאליטישענס איז ער בראוו.

4.

א לייבטזינינגער.

ער איז א פייער, א גיהנום גרייט צו פלאצען,
עס ברענט די ליידענשאפט
אין איהם.
זי האט אבער קיין קראפט,
קיין קיום.

ר׳כאפט זיך באלד, אויף זיינע מעשים מיט חרטה,
ער וויינט און קלאגט ביטער.
נאכהער
זינדיגט ער ווידער
זעהר שווער.

אזוי אימער און אימער פאסירט עס מיט איהם:
ער זינדיגט א מינוט
און לאכט;
באלד אן אנדער מארשרוט
און וויינט.

5.

זי האט געליטען...

(אן ש. ב.).

זי האט געליטען און געליטען,
מען דערקענט עס אן איהר גלייך.
דאך שטיל זי שווייגט, פערקרעמפט איהר מויל;
עס דערצעהלען בלויז די אויגען אייך,

אז איהר הארץ איז ווי א גיהנום
וואו עס טליען פלאמען פיעל.
ס׳האט געשטרעבט איהר הארץ צו עפעס
דאס מזל נור האט פערפעהלט דעם ציעל.

געפאלען איז זי נאכהער מיעד
פון קלעפ און שאנדע. שמאך און שפאט.
און דאס אלעס האט זי ערליטען
פון איהר ענגעל, פון איהר גאט.

עס האט דאס לעבען זי צובראכען,
זי וועט שוין קיינמאל קעמפפען מעהר;
זי וועט צאנקען, נור ניט ברענגען;
זי האט מורא פאר קאמפפס-געוועהר.

* * *

לוענט זי אימער זיך פערשלאסען,
עפענט קיינמאל אויף די ליפען.
און טרעפט עס יא, ביי נאכט אמאל,
איז עס קלאג, יאמער, כליפען...

- - Professional Column - -

ד״ר. א. בערקאוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52-10

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

250 סעלקירק עוועניו

אקעגען קווינס האל פהאן סט. דזשאן (128

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סורדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס״, לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערווען און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 3 ביז 5 און פון 7 ביז 9. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פארטיידזש עוו.

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

ד״ר. ר. מאנהייט און ד״ר. ק. מארדען

עקספערט דענטיסטען און סורדזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פאציענטען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עוועניו
פהאן סט. דזשאן 2447

פינקעלשטיין און לעווינסאן

לאיערס און בעריסטערס.
105 באן אקארד בלאק.
טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.
925 מיין סטריט, וויניפעג.
אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

Monteith, Fletcher & David

באריסטערס און סאליסיטארס
403 נארטהערן קראון בענק, קארנער פארטיידזש און פארט. פהאן מיין 669

Flanders and Macvicar

באריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א. ז. וו.
אפיס 872 מיין סטריט
פהאן סט. דזשאן 761
אינטערפרעטער ה. זאלצמאן, ב. כ. א.

MAX MAINS

נאטארי פובליק

פערשידענע דאקומענטען בעזארגט, איז אין פערבינדונג מיט׳ן רוסישען קאנסול. אפיס שטונדען יעדען אבענד. (87
612 סטעלא עוועניו

PHILIP NEY

נאטאריוס

געזעצליכע פאפירען פערפערטיגט, איבערזעצונגען אין און פון פערשיעדענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס
222 פארטיידזש עוו. פהאן מיין 1288

WILLIS & CO.

ביילעפס און עטרייזערס.
רום 18, טריידערס בענק פהאן מיין 4070
433 מיין סטריט וויניפעג, מאנ.
44) מענעדזשערס רעז. פהאן סט. דזשאן 724

Miss A. GOLDSMITH

, 333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פיאנא שפיעלען
מעסיגע פרייזען. (25-10

COHEN & MEYEROWITZ

קאנטראקטארס און בילדערס
683 אלפרעד עוועניו.
די בעסטע אינפארמיישאנס פריי. בעפאר איהר בילדעט, זעהט זיך מיט אונז.

בוק־קיפער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען
122) The Israelite, 796 Main St. Box 3

ALFRED JACKSON

ליטאן גארדענס. און אינסייד סאבדיווידשאן. פאר איינצעלהייטען פרעגען אין
522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פערקויפען און בייטען. מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (522

H. Leviten 619 McIntyre Block.

בראטמאן׳ס ליקער הויז

האלסייל שנאפס און ביער. ספעשיל רעקאמענדירט פאר התונות. צופריעדענהייט גאראנטירט. דעליווערט איבער גאנץ שטאדט. 223-225 לאגאן עוו., קאר. קינג סטריט פהאן גערי 3258 (52-10

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפעג.
401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490
Office: Bank of Toronto.
526) Phone Garry 706.

א נייע זינגער מאשין

אויף לייכטע וועכענטליכע פיימענטס, אדער אן אלטע מאשין פון $5 ביז $25. בעסטע גראמאפאנס מיט זעהר לייכטע אויסצאלונגען. אלערליי פארטס צו מאשינען

S. Prasow 509 Flora ave.

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.
אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא מואווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33-10

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.
74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאן גערי 71
דהיי טהירען פון די סטארלאנד
ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדיס, פרישע היימישע קענדיס יעדען טאג. (52-9

איהר ווילט פאהרען ווי א פריץ?

דאן קויפט אייערע הארנעס ביי
דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.
נעהמט אן אלערהאנד רעפעירינג. (524

געהט ניט בארוועס, ווייל ביי לעאן טרעגובאוו אין 883 מיין סט.

קענט איהר פיקסען אדער קויפען א פאאר שיך פאר נאר ביליג. (529

סטאפט א ווייל.

צו די ביליגסטע פרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פרייז.
מ. גלאדסטאן.

א קינד אין דער נארטה ענד זויס

אז דער בעסטער פלאץ צו קויפען שיך איז אין

ספיוואק׳ס שוה סטאר

577 סעלקירק עוועניו
די בעסטע שיך צו די ביליגסטע פרייזען

ווען איהר געהט נור אריין און מצרים

זעהט איהר

פ. אסאוויטשעס גראסערי און פרוכט

האב בעקומען א נייען סטאק שמאלץ הערינג. אלעס קריגט איהר ביי מיר צו די ביליגסטע פרייזען. (33
221 דזשארוויס פאן סט. דזשאן 1396

מיר זיינען היימישע מענשען

אז איהר האט ניט אינגאנצן מזומן קענט איהר קריגען אויף אויסצאהלען פארניטשור ביי
מאקס ווארהאפט, 851 מיין סט.
אויך הארדווארע, פיינט, גלאז. א גרויסען סטאק בייבי קעררידזשעס. (524
פהאן סט. דזשאהן 1988

פעדלער איפמערקזאם!

מיר קויפען און פערקויפען סעקאנד הענד קלאטהינג. די פעדלער וועלען ביי אונז קריגען די בעסטע פרייזען און די וואס דארפען סעקאנד הענד קלאטהינג וועלען ביי אונז קריגען ארטיקלען צו מעסיגע פרייזען.
די הערמאן און האפער קלאטהינג הויז
829 מיין סטריט.
פהאן סט. דזשאן 105

נור וואס פון דער איסט

בין איך געקומען. געבראכט פרישען סטאק, אלערליי דזשולערי. די שענסטע וואארע צו די מעסיגסטע פרייזען

י. טשופאק

845 מיין סטריט
זייגערס און דזשולערי גוט געפיקסט.

דער ערשטער, איינציגער און לעצטער וואלפייפער און פיינט סטאר, וואו איהר קענט קריגען די ריכטיגע היינע סטאף צו פיינטען און דעקארירען אייערע הייזער נאכן לעצטען סטייל. אויך הארדווארע און אלעס פאר בילדינגס. (87

א. פיינגוד

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

נייע דיזיינס, וואלפייפער, בעסטע פיינט, גלאז א. ז. וו. צו מעסיגסטע פרייזען ביי

מ. דאנער און קאמפאני

מיר נעהמען אויך אן פייפערהענגינג און דעקארייטינג. צופריעדענהייט גאראנטירען. (83

M. DONNER & CO.

847 1-2 Main St. Phone St. John 658

פלאמבינג, היטינג, עלעקטריק

אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.
איידער איהר געהט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353
רעפעירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (519

ל. סגל

סיין פיינטער
825 מיין סטריט
סיינס אין פערשידענע שפראכען. פיינטינג און דעקארייטינג

לויפט אדער געהט פאוואליע.

איהר קענט זיך געהן ווי איהר ווילט, אייער זייגער אבער דארף געהן פינקטליך. דאס קען פאר אייך טהאן
נ. טשערניאק, 876 מיין סטריט
וואו איהר קריגט אויך פערשיעדענע דזשולערי, וואנד זייגערס און פאקעט זייגערס.

: : זעכציג לייט געזוכט : :

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולערנען. טולס פריי און ווידזשעס אין לערנצייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי
The International Barber College
אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

טהאר און אינדיען מאטאר סייקעלס.

בייסיקלס פון $35 און מעהר
אויך ריפייר און סאנדרים
פון אלע סארטען

North End
Bicycle Co.

849 MAIN ST. PHONE S. J. 633
Opposite Dufferin Avenue. (43

פאטראניזט אונזערע אדווערטייזערס.

THE ISRAELITE.
DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMP.
B. GOLDSTEIN, Editor.
796 Main St. Phone St. Jonh 2213
Winnipeg, Man.
Subscription: 1 Year $1.00.
Thursday, July 11th, 1912.

דער ווינקעל שטיין פאר דער תלמוד תורה און דער פראבע טאג פאר די היגע אידען.

מיר האבען יעצט ספעציעל גענומען איבערצולעזען די צוויי יאהר געגנג „דער איד" און נאכגעזוכט וויפיעל און וואס מיר האבען געזאגט וועגען דער תלמוד תורה ביז יעצט.

און מיר האבען געזעהן דאס זייט „דער איד" עקזיסטירט האבען מיר ניט אויפגעהערט פון צייט צו צייט צו ערינערען סיי די אידען פון דור הישן ווי אויך די פון הדור החדש אן דער נויטווענדיגקייט פון א נייער תלמוד תורה. מיר האבען קיין געלעגענהייט ניט דורכגעלאזט אויף אנצואווייזען זיי אויף דער חורבה וואס שטעהט ווי א לעבעדיגע מצבה און דארף זיין ווי א דארן פאר די אידען פון וויניפעג בכלל און דער נארד ענד בפרט. מיר האבען געוועקט, גערופען, געבעטען און אפטמאל נאר אונהעפליך זיך געווענדעט צו היגע אידען און ענדליך האבען מיר דערלעבט דעם טאג ווען דער ווינקעל שטיין פאר א פרעכטיגען בנין פאר א תלמוד תורה ווערט אוועקגעלעגט אין זעהר א שעהנעם געגענד.

דער טאג דארף דיענען די היגע אידען פאר א יום טוב, דעם טאג דארפען די וויניפעגער אידען צייגען אז זיי זיינען די קינדער פון דעם עם הספר און ווייסען ווי צו שעצען די אינציאטארס, די מתעסקים פון דער אונטערנעהמונג און — היפשוטעבליך — ווי צו שטיצען אזא אונטערנעהמונג, אזא אינסטיטוציאן.

די ווינקעל שטיינער ווערען נעקסטען זונטאג אוועקגעלעגט, אבער ווער ווייס עס ניט אז דאס געלד וואס די מתעסקים פון דער נייער תלמוד תורה האבען יעצט אין האנד איז ווענינ. עס וועט ניט קלעקען אפילו צו דערציהען דעם בנין ביז העלפט.

פאר דער גאנצער צייט האבען מיר שוין אויסגענוצט אלע ווערטער און אלע פראזען וואס קענען אנגעווענדעט זיין אין אזא פאל. קיין נייעס האבען מיר יעצט ניט מוסיף צו זיין און צו ווידערהאלען דאס געזאגטע ווילט זיך אונז ניט. עס בלייבט אונז אלזא בלויז אויפמערקזאם צו מאכען אויף איין נייעס וואס מיר האבען ביז איצט ניט געוואוסט, נעמליך: אין דער נייער תלמוד תורה וועלען אין האל הענגען צוויי גרויסע מארמארנע טאוולען אויף וועלכע עס וועלען מיט גאלדענע בוכשטאבען זיין אויסגעקריצט די נעמען פון די וואס וועלען מנדב זיין צו 100 דאלאר.

מיר זיינען אפשר די לעצטע צו הייסען טהאן א גוטע זאך נור בלויז צוליעב כבוד, דאך אבער וואלטען מיר ווינשען אז גראד אום נעקסטען זונטאג זאלען אזוי פיעל הונדערטערס אריינפאלען דאס צוויי טאוולען זאלען ניט גענוג זיין און מען זאל מוזען האבען א דריטע און א פיערטע. זאלען די וויניפעגער אידען צייגען נעקסטען זונטאג אז זיי זיינען ווירקליך די קינדער פון דעם אלטען עם הספר און ווייסען ווי צו שעצען דאס הויז וואו עס וועט געלערנט ווערען מיט זייערע קינדער די אידישע געשיכטע, די אידישע ליטעראטור א. ז. וו.

א תלמוד תורה אין וויניפעג איז נויטיג ניט פון יעצט, נור פון לאנג אן, אויב מען האט עס ביז איצט פערנאכלעסיגט, איז עס אבער א חוב קדוש אויף יעדן אידען צו זעהן אז די תלמוד תורה זאל אצינד וואס אסניכסטען אויפגעבויעט ווערען. דען באם, לא יעלה, עס וועט פארקומען אירגענד וועלכער אבהאלט אין דאס בויען, וועט עס זיין א שמאך און א שאנדע פאר אלע היגע אידען.

אלזא זונטאג דעם 14טען דזשולי ווערט געלעגט דער ווינקעל שטיין פון דער נייער תלמוד תורה, זאל קיין איין איד ניט בלייבען צו הויז און געהן פערזענליך מיט זיך די דעמאנסטראציאן פון דער צערעמאני וואס דער רב רבי י. כהנאוויטש וועט פראווען. זאל יעדער איינער קומען מיט דעם רעיון, מיט דעם בעשלוס צו העלפען מיט וויפיעל ער קען אויפצובילדען דעם בנין אזוי אז ער זאל זיין א פראכט און א כבוד פאר די היגע אידען.

זונטאג וועט געשטעלט ווערען צו די וויניפעגער אידען די פראגע: „ווילט איהר האבען א שעהנע גרויסע תלמוד תורה פאר אייערע קינדער? ווילט איהר אז אייערע קינדער זאלען מיט חשק בעזוכען די אידישע סקוהל?" און אויף דיעזער שאלה דארפען די היגע אידען ענטפערען הילכדיג: יא און יא!

און ניט בלויז מיט גוטען ווילען דארפען זיי אפקומען, נור טאקע מיט הילף, מיט ממשות'דיגער, פינאנציעלער הילף!

אלזא מיר ווידערהאלען נאך אמאל: זונטאג איז דער פראבע טאג פאר די היגע אידען!

וועגען אונזער פראווינץ.

בעשערט געווען אפנים אז די פראווינץ מאניטאבא זאל קונה שם זיין, אז מען זאל מיט איהר קלינגען אין אלע גלאקען, האט אונז דאס מזל צוגעשטעלט מיט מיוניסיפאל אונערשיפ אויג אויף אויג. „מיר" זיינען געשטרויבעלט געווארען און די אונבארעמהערציגע פרעסע האט אונז גענומען אויף'ן צימבעל און ניטא די וואך אז דא אדער דארטען זאל מען אונז ניט אוועקגעבען א חלק. „אנרייבען א מארדע".

אונזערער א לעזער אין א שטעדטיל אין די סטייטס שיקט אונז פארינע וואך צו אן אויסשניט פון א דארטיגער צייטונג וואו מען גיט אונז אוועק א נאב אבערנאר אויף א בעל הבית'ישען אופן.

דארטען, אין יענעם סטייטספער שטעדטיל געהט אפנים יעצט אויך אן די פראגע וועגען דעם אז די שטאדט זאל איבערנעהמען פון א פריוואט קאמפאני די טעלעפאנען און תבואה עלעווייטאר. די געגנער פון דעם פלאן ברענגען אלס ראיה אונזער פראווינץ. וואו מען האט געהאט אי עלעוויטארס און אויך טעלעפאן. זיי ווייזען און וואס פאר א גוטע געלעגענהייט „מיר" (די בירגער, איינוואהנער פון פראווינץ מאניטאבא) האבען געהאט צו צייגען דער וועלט א סעמפעל פון די גרויסע נוצען וואס מיוניסיפאל אונערשיפ קען ברענגען, אס ענדע האבען „מיר" (אלין מיר, עלענדע) גאר געוויזען דעם בעסטען ביישפיעל אז מען דארף אנטלויפען פון מיוניסיפאל אונערשיפ, אז דאס איז אן אומגליק פאר דער בעפעלקערונג, ווייל ניט ס'ברענגט איהר עפעס איין נור דאגעגען, מען ווערט בערויבט און מען בע'גזל'ט א. א. וו. א. וו.

יענע צייטונג אבער איז פאר מיוניסיפאל אונערשיפ: יענע צייטונג ווייס דאך אי טהעארעטיש אי פון פראקטיק וואס פאר א גרויסע נוצען די בעפעלקערונג פון א שטאדט צי פון דער גאנצער פראווינץ ציהט פון אזא סיסטעם. די צייטונג דערום בעווייזט מיט ראיות אז אדרבה די סיסטעם איז נוצליך, וויכטיג און ווינשענסווערטה. אי וואס מען ווייזט אן אויף דער פראווינץ מאניטאבא, איז אין דעם ניט די סיסטעם שולדיג, נור די וואס פראווען מיט דער סיסטעם, די וואס שטעהען ביים רודער.

און אגב אורחא פערגעסט ניט דער שרייבער אויך אונז, די וועהלער פון אזעלכע רודערער, איינצוטהיילען און רופט אונז אן פשוט'ע חמורים, מענשען אהן קעפ, אנדערש — דענקט דער שרייבער — וואלטען מיר זיך ניט געלאזט פראווען און רודערען פון קאפיטאנען וואס דארפען שטעהן ביים סאלון קאנטער און ניט ביים פערוואלטען מיוניסיפאל אונערשיפ וואו אזא נוטע איינפיהרונג ווי עלעווייטארס נעהען צו גרונד און די טעלעפאן רייטס שטייגען וואס אמאל העכער.

דאס איינציגע וואס אונז פערדריסט אפטמאל ביי אזעלכע פעלע איז וואס דער שרייבער איז ניט בעקאנט מיט'ן לאנד און דאך זאגט ער זיך און שרייבט זיך וואס ער וויל. דאס מאל אבער — דער שרייבער איז עס אליין מודה — איז ער ווייט פון מאניטאבא, ווייס ניט די ארטיגע בעדינגונגען און דאך קענען מיר קענען דאס ארטיקעל גאר ניט אויסזעצען. עס טהוט אונז זעהר לייד וואס אונזער אויבענדערמאהנטע לעזער וועט זעהן דאס מיט אן אראבגעלאזטען קאפ האבען מיר, ווילענדיג ניט ווילענדיג, געמוזט מודה זיין אז דער שרייבער פון יענער פראווינץ צייטונג האט רעכט, און נאך ווי אזוי רעכט!..

ב. גארין.

פארמעריי און געזונדהייט

ווען מיר פאהרען אריין זומער אין דער קאונטרי און שטעלען זיך ניט אב אין א האטעל וואו מען זעהט ניט קיין אנדערע פנים'ער ווי שטעדטישע און וואו אפילו די שפיז קומט פון גרויסע שטעדט, נור מיר פאלען אריין אין די ריכטיגע פארמס און זעהען די אמת'ע פארמערס, ווענעם טאטעס און זיידעס זיינען אויפגעוואקסען אויף לאנד, ווערען מיר איבעראשט צו זעהן וואס פאר אן אויסגעדארטע, אויסגעקוואר-טע, אויסגעטריקענטע, פערצונטערטע, דאס רוב פון זיי זיינען ניט פערברענט פון דער זונן — א קאליר נאך וועלכען די שטעדטישע יאגען זיך אזוי, כדי זיי זאלען קענען, צוריק קומענדיג אין שטאדט אריין, באטש עפעס ווייזען פאר'ן ביסעל געלד וואס זיי האבען געספענדעט אין דער קאונטרי — נור פערלישאַיעטע פנים'ער, הויט און ביינער, אהן א טראפען זאפט און מיר וואונדערען און קענען זיך ניט אפוואונדערען ווי אזוי קומט עס אז אין דער געזונדער לופט פון דער קאונטרי, ביי דער געזונדער ארבייט פון די פארמס, זאלען מענשען האבען א פנים פון א סקעלעט, מיר ווייסען אז מיר פאהרען אין דער קאונטרי צו געווינען „פונטען", מיר פאהרען אהין כדי מיר זאלען זיך אביסעל אפבאפען, פאפראווען, און וואס זעהען מיר? די וואס זיינען דארטען געבארען געווארען, אויפגעהאדעוועט זיך, זעהען אויס א סך ערגער ווי מיר וואס קומען אהין זוכען געזונד.

מיט דער קאונטרי קומט אויס דאס זעלבע וואס מיט דאקטוירים: דאקטוירים קענען געבען אזעלכע רפואות און געזונד מאכען פון אלערליי קראנקהייטען, נור זיי אליין אז זיי ווערען קראנק, האבען זיי פאר זיך קיין רפואה ניט.

און דער חדוש'ען זיך איז ניט דערפון וואס מיר צושלאגענע, צושרויפענע, צוטומעלטע לויפען אוועק פון דעם רעש פון דער גרויסער שטאדט און זוכען אביסעל רוה אויף'ן בוזים פון דער נאטור, נור פאר וואס זיינען די פארמערס און זייערע ווייבער און זייערע קינדער ניט די אמת'ע מוסטערס פון געזונד. רייסע לופט, פרישע עסענס נעזונדע ארבייט, נאהענט צו דער נאטור, האבען זיי געדארפט זיין געזונד און שטארק און ווייזען אונז בעשיינפערליך ווי די קאונטרי ווירקט אויף'ן מענשען און וואס זי טהוט פאר איהם. און ווען מיר זעהען אז זיי האבען א פנים פון רוחות, בלייבט אונז נור צו חדוש'ען זיך.

און דאס איז ניט קיין צופאל וואס מיר טרעפען די אויסגעדארטע פארמערס: אלס א כלל קענען מיר זאגען אז די פארמערס און זייערע ווייבער און זייערע קינדער האבען ניט דאס בעסטע פון דעם בוזים פון דער נאטור. עס איז פאר קיינעם קיין סוד ניט אז ערגעץ געפינט מען ניט אזא הויכען פראצענט פון משוגעת ווי צווישען די פארמערקעס. די שטילקייט און רוהיגקייט פון דער קאונטרי פערדיענט צו בעווינען ווערען פון פאטעטען און איז זעהר אנגענעהם פארן שטאדטישען וועלכער אנטלויפט פון דעם אונאויפהערליכען רעש און געפילדער פון דער גרויסער שטאדט, ספעציעל ווען ער קומט אויף עטליכע וואכען, נור די דאזיגע שטילקייט און רוהיגקייט ווען זי האלט אן א קיילעכדיגען יאהר און אזוי יאהר איין יאהר אויס, ווארפט זי אן א שרעק אויף די קאונטרי לייט, איבערהויפט אויף די ווייבער וועלכע זיינען כמעט שטענדיג פערשפארט אין שטוב און האבען ניט קיין שום צערשטרייאונג, קיין שום אמיוזמענט. עס איז אמת אז זיי זיצען קיינמאל ניט לעדיג. זיי האבען שטענדיג ארבייט איבער'ן האלדז. נור עס איז א גרויסער טעות צו דענקען אז ארבייט איבער'ן האלדז ניט צו געזונד. קיין זאך האינירט ניט אזוי א מענשען, קיין זאך מאכט ניט פון מענשען אזא תל ווי ארבייט איבער דער מאס.

און אז מען קוקט זיך צו א ווייטערע סטאטיסטיק געפינט מען אויס אז די שטערבליכקייט אין דער קאונטרי איז כמעט די זעלבע ווי אין דער גרעסטער געדיכטער שטאדט. דערביי דארף מען ניט פערגעסען אז אין גאר די גרויסע שטעדט זיינען פאראן ארימע קווארטאלען וואו מען שטארבט פשוט פאר הונגער, אין די גרויסע שטעדט האבען מיר די שרעקליכע טענעמענט הייזער וואו מען האט ניט קיין ליכט און קיין לופט און פערגלייכט מען די שטערבליכקייט צווישען פארמערס און דער שטאדטישער מיטעל קלאסע געפינט מען אז צווישען פארמערס איז זי מיט פינף און פיערציג פראצענט העכער.

עס פערשטעהט זיך אז דער הויכער פראצענט פון שטערבליכקייט ביי פארמערס אין פערגלייך מיט דער שטאדטישער מיטעל קלאסע קומט ניט פון דער ריינער לופט און פרישע שפייזען. די קראנקהייטען און שטערבליכקייט קומען דערפון וואס די וואס בעארבייטען די ערד דארפען זיך זומער ארויסשלאגען פון די כחות, זיי קומט אויס אין פריהלינג און זומער אנשטרענגען אלע זייערע קרעפטען, אבטהאן אין איין טאג ארבייט פאר עטליכע טעג. אז ניט וועלען זיי דעם גאנצען יאהר ניט האבען וואס צו עסען און ווען מען נעהמט אראפ פון די פעלדער, פערקויפט דער פארמער דאס בעסטע אין שטאדט און לאזט פאר זיך איבער דאס וואס קען קיין סך געלד ניט אריינברענגען. זייערע דירות זיינען געמאכט אזוי אז הגם קיין לופט פעהלט ניט ארום און ארום, פיהלט זיך אבער אין די צימערען א גרויסער דוחק אויף לופט. דער פארמער זארגט מעהר זוז ער זאל ווינטער ניט פערפרארען ווערען אין שטוב, ווי אז ער זאל האבען גענוג פרישע לופט. און א ווערטיל געהט טאקע אז „אין דער קאונטרי איז גענוג פרישע לופט, א חוץ ביי די פארמער אין די הייזער". און דאס איז ניט קיין וויץ, די וואס האבען פערבראכט זומער עטליכע וואכען אין א פארם ווייסען אז קיין גרעסערען אבקומעניש האבען זיי ניט געהאט ווי אין די רעגענדיגע טעג ווען זיי זיינען געווען געצוואונגען צו זיצען אין דעם פארמערס שטוב. אין די רעגענדיגע טעג קען מען דארטען פשוט דערשטיקט ווערען, אזוי איז די לופט טוכלע אין די הייזער.

ערגער אב פון דעם פארמער איז נור דער ארבייטער פון דער גרויסער שטאדט. צווישען די ארבייטער איז נאך מעהר קראנקהייט און שטערבליכקייט. נור דאס איז שוין א מכה וואס מיר אלע ווייסען און מיר חדוש'ען זיך דערפון ניט. ווען מיר דענקען אז דאס לעבען אין קאונטרי, אויף פארמס מאכט דעם מענשען געזונד און שטארק איז עס א טעות. יא, מחיכא תיתי, אז מען דארף דארטען ניט ארבייטען און ניט צאהלען קיין מארטגיידזשעס און ניט זיין צוגעשלאסען צום פלאץ איז גאנץ גוט, נור מען וועט זיך נארען אין חשבון אז מען וועט קוקען מיט די אויגען פון דעם זומער באדער אויף'ן לעבען אין פארמס. די ארבייט איז א קאטארושנע און יעדע קאטארושנע ארבייט נעהמט אוועק די כוחות און דאס געזונד.

א. אסאווסקי.

דיא אידישע געשיכטע פון וויניפעג.

צוזאמענגעשטעלט לויט די ערצעהלונגען פון די ערשטע איינוואנדערער, בעשטעטיגט פון דער היסטאריקאל קאמיטע פון ספר הזהב.

9.

דער ערשטער אידישער אלדערמאן

צו דיזער צייט פאנגט אן צו פראקטיצירען לאָ דער ערשטער אידישער לאיער מאקס שטיינקאפ, א זוהן פון א באהעמישען אידען. דער אידישער מסחר וועלכער האט זיך שוין אנגעפאנגען צו ענטוויקלען האט זיך שטארק גענויטיגט אין א לאיער, און איינענעם מענשען. דער ערשטער לאיער אבוואהל ער קען קיין אידיש ניט, ווערט פערוואָרפען מיט אידישע פראקטיק. דער צווייטער פראפעשיאנאל מאן איז געווען דר. מארגוליס (געקומען פון מאנטרעאל). שפעטער מיט א פאר יאהר איז אויך צוגעקומען דער צווייטער אידישער לאיער מאקס פינקעלשטיין, א זוהן פון יוסף פינקעלשטיין, איינער פון די ערשטע אידישע איינוואנדערער און וועלכער איז נאך אלס סטודענט געווען פיעל בעליעבט ביים אידישען פובליקום, ער געווינט באלד דאס צוטרויען פון דער אידישער בעפעלקערונג. שפעטער קומען צו: דר. בערקאוויטש, דר. קאליטשמאן, לאיער קאהן און ס. הארטגרין.

אין יאהר 1905 ווען די אידישע בעפעלקערונג ווערט שוין ציטליך גרויס, בעשליסען די אידען צו פרובירען זייער מזל און עלעקטען אן איינענעם אלדערמאן. מיר האבען זיך צוזאמענגעקליבען — דערצעהלט מר. ליאן אבראמאוויטש — אבער מען האט מורא געהאט ארויסצוזאגען דאס ווארט „א י ד י ש ע ר א ל ד ע ר מ א ן". עס האט זיך איינפאך ניט געגלויבט אז אזא זאך זאל זיין מעגליך. מיר האבען אבער אלעפאלס בעשלאסען צו פרובירען אונזער טשאנס אום יעדען פרייז. צווישען אונז זיינען געווען פיעל היץ קעפ וועלכע האבען זיך אריינגעווארפען אין דער ארבייט מיט לייב און לעבען. און ווען עס איז געקומען דער טאג פון עלעקשאן און מיר האבען דערזעהן דאס מאור (מאזעס) פינקעלשטיין איז עלעקטעד געווארען, האבען מיר זיך איינע די אנדערע אבגעגעבען מזל טוב. דאס גליק איז געווען צו גרויס, כמעט ווי אונגלויבליך". (דער ערשטער אידישער אלדערמאן האט ערנהאפט געהאלטען זיין זיץ פאר צוויי יאהר און נאכהער זיך קאטעגאריש ענטזאגט צי לויפען א צווייטען טערם).

די אידען פערשיעדענהייט.

מיט דעם שטראם פון נייע אימיגראנטען, שטראמען אויך אריין אלע יענע אידען וועלכע האבען געשוועבט אין רוסלאנד צו יענער צייט. די ערשטע זיינען די ציוניסטען. (א ציוניסטישע סאסייעטי איז דא געגרינדעט געווען פון מר. חיים ליב ווידמאן וואו ער איז געווען פרעזידענט).

צום ערשטען ציוניסטישען מיטינג שליסען זיך אן 44 מיטגליעדער. מען האט אנגעפאנגען צו ארגאניזירען מאס מיטינגס און יום טוב אבענדען. דער ערשטער חנוכה אבענד פון 1905 צום בענעפיט פון דער ערשטער אידישער לייברערי האט געמאכט א רושם, די ציוניסטען האבען באלד געגרינדעט א לייברערי מיט א לעזע צימער אין מיין סטריט, נאכהער אן אבענד קלאס פאר ערוואקסענע צו לערנען ענגליש מיט מאקס פינקעלשטיין (יעצטיגער לאיער), י. גודמאן, רבי דר. פריעדלענדער און מיס גאלדבוים (אלע ניט בעצאהלט, נאטירליך). פון דער אבענד שולע ענטוויקעלט זיך א געדאנק ביי די ציוניסטען צו גרינדען א נייע תלמוד תורה. מען האט געדונגען א פלאץ אין דאפרין עווע. וואו עס איז געווען אויך א שוהל, קלוב רום און א לייברערי. אין דער תלמוד תורה האט מען געלערענט עברית-בעברית. און די קינדער האבען געהאט ערפאלג. די לעהרער זיינען גע-

וען מר. פרוזין, מר. ברוזער, מר. סענדערזאן און מר. קאוואלזאן. מיט דער צייט הויבט מען אן רעדען וועגען קויפען אן אייגענעם פלאץ פאר א תלמוד תורה און א קלאב רום. דער דאמאלסדיגער אויפזעהער אויף דער תלמוד תורה מר. פיערס האט אויסגענוצט זיין אמט און איבערגעמאכט פון דער ציוניסטישער תלמוד תורה א תלמוד תורה דעיר וויניפעג. די ציוניסטען איז געווען שווער צו בעזארגען די תלמוד תורה, האבען זיי ניט פראטעסטירט און זי איבערגעגעבען אין די הענט פון דער שטאדט אונטער דער השגחה פון מר. פיערס. אין דער זעלבער צייט האבען אויך די סאציאליסטען און אנארכיסטען זיך פאראייניגט צו גרינדען א לייברערי. עס זיינען אויך געקומען טעריטאריאליסטען און געגרינדעט א לייברערי. יעדע פארטיי האט געזוכט צו האבען דעם עולם אויף איהר זייט, האט מען געבראכט לעקטשורערס, פעראנשטאלטעט דיסקוסיאנען. און דער עולם האט געגעבען געלד אויף אלעס. באלד ווערט דא אויך אן אבטהיילונג פון ארבייטער רינג. מוז מען ווייטער געלד, מאכט מען ווידער קאנצערטען, בעלער, טהעאטער פארשטעלונגען. מען נוצט אויס יעדען „טאלאנט". דאס האט געפיהרט צו דער גרינדונג פון דעם „פראגרעסיוו דראמאטיקל קלוב" וואס האט עקזיסטירט א יאהר און א האלב און האט אויפגעפיהרט פאר דער צייט א היבשע ביסעל ליטעראַרישע פיעסען. דער בענעפיט פון דיזע אלע פארשטעלונגען איז געגאנגען פאר פערשיעדענע צוועקען פון די לאקאלע פעראיינען.

(פארטזעצונג פאלגט).

נייעס פון אידענברידזש

(פון אונזער קארעספאנדענט).

מיט מר. מאקס רייזין, איינער פון די ערשטע פיאנערען, האט פאסירט אן אומגליק: ארבייטענדיג אויף א גערונגענעם פארם 4 מייל פון דער היים און לאזענדיג זיינע פערד אין שטאהל איז ער אוועק עסען דינער צו א שכן. קומענדיג צוריק האט ער געפונען דעם שטאהל אין פלאמען. מר. רייזין האט נאך געטרייעט ראטעווען זיינע 3 פערד מיט הארנעס, אבער ליידער איז זיין ארבייט געווען אומזיסט. ער האט זיך קוים ארויסגעכאפט מיט'ן לעבען, דערצו איז ער געווען זעהר שטארק צוברענט. אלע אידישע פארמערס האבען פערזעצט זיין קראפ און דורך דאס גוטע מענעדזשמענט פון סעם וויקער איז די גאנצע ארבייט געטהאן געווארען אין איין טאג.

* * *

מיר זיינען יעצט ביזי: מען האקט די בוימער און מען שארפט שוין די אקערס אויף צו ברעכען נייע לאנד. אחד המרבה ואחד הממעיט. אבער ברעכען מוז מען אביסעל.

אונזערע קראפס זיינען פארלויפיג ניט שלעכט, אבער עס איז שוין אביסעל טרוקען: מיר נויטיגען זיך אין רעגען.

* * *

צום ערשטען מאל פאר די לעצטע 3 יאהר איז געווארען שלום ביי אונז אין קאלאניע, מען האט זיך גענומען עפעס טהאן פאר'ן בענעפיט פון דער קאלאניע. מען האט אויפס-ניי ארגאניזירט די היברו פארמערס אסאסיאיישאן מיט א נייע קאנסטיטושאן, מיט נייע אפיסערס. און אין פארלויף פון גענויע 3 מאנאטען איז דער פינאנציעלער צושטאנד פון פעריין געשטיגען מעהר ווי מיט 100 דאלאר. מען האט אוועקגעלעגט אן א זייט און אבגעמעקט פריוואט אינטערעסען און זיך גענומען פאר קהל'שע אינטערעסען. מיר האבען יעצט געארדערט טוואַין 4,000 פונט פאר אלע אידען וועלכע מ'קריגען עס מיט א סענט ביליגער אויף'ן פונט ווי יעדער וואלט עס געקויפט פריוואט. מי יתן אז דער אחדות זאל האלטען לאנג.

* * *

סאסקאטשעוואנער עלעקשאן רודערט אין אידענברידזש. יעדנער קריטען, מען זאגט צו גליקען, מען בעט זיך, מען טענה'ט, אבער מיר ווייסען אויסצונוצען דעם מאמענט. מען פיקסט אונז יעצט דעם וועג אויף א שטח פון 17 מייל און אידען זיינען די פארלייטע — ראוד באסעס — ווייל... ווייל אידענברידזשער פאלינג סטיישאן געהט האבען 129 וואוטס, כן ירבו. א ווינניפענער פאליטישען וואלט שוין געקענט מאכען שעהנע עטליכע דאלאר. נור ניט זוכה...

* * *

אונזער שוהל און די לייברערי איז שוין באלד געענדיגט, אבער לעדיגע ווענט אומעטום. ניטא מיט וואס איינצוארדנען אינוועניג. אין הקומץ משביע את הארי.

י. ל. וויקער.

א. נארעליק.

דער גרויסער טאג.

(ערינערונג).

עס איז געווען מאי, דער זומער גארטען איז געווען פערוויקעלט אין א גרינעם מאנטעל, א פריש ווינטעל האט געבלאזען צווישען די בוימער, די בלעטער האבען ווי געריעדט שטיל און די שטערען האבען אראבגעקוקט פון בלויען הימעל.

איך און מיין חבר באריס זיינען געזעסען אין גארטען און גערעדט וועגען אונזערע עקזאמענישאנס וועלכע ענדיגען זיך שוין באלד און פון קאניקול וואס קומט באלד אן. מיר זיינען געווען פערטיעפט אין די פלענער פון קומענדען פיק-ניק פון אונזער גימנאזיע.

האסטיג איז צו אונז צו אבראשא מיט א אידישער צייטונג אין האנד און מיט א מאדנעם קול האט ער אויסגעשריען: — „נעהמט לייענט, זיי זיצען זיך גאר רוהיג?!" איך האב א בליק געטהאן אויף אבראשא'ן, זיין געזיכט איז געווען בלאס און אין גאנצען האט ער געציטערט ווי אין פיבער. — „לייענט, הירצל קומט מארגען!"

— הירצל?! — האבען מיר אויסגעשריען — עס איז אונמעגליך!

איך בין געווארען זעהר נערוועז און מיינע הענט האבען געציטערט. איך האב גענומען די צייטונג און געלעזען פאלגענדעס: — „הירצל קומט מארגען קיין ווילנא, וועט פערזאמען עטליכע שטונדען, נאכהער וועט ער פאהרען צום צוג וואס געהט אב נאך ליבאווע".

איך בין געבליבען זיצען ווי צומישט: הירצל אין ווילנא? פון וואנען? פון וואו?

מיין חבר באריס האט זיך אויפגעהויבען און פרעהליך אויסגעשריען: — נו, מען דארף זיך גרייטען!

— איך וועל לויפען אנזאגען אלע חברים פון גימנאזיע — האט געענדיגט אבראשא און איז אוועק.

מיר זיינען ארויס פון גארטען. אויף דער שמאלער גאס האבען מיר שוין בעגעגענט פיעל פון אונזערע, זייערע פנים'ער האבען געשטראהלט פון פרייד — פריינדע — האבען עטליכע אויסגעשריען — מארגען דארפען מיר בעגעגענען דעם גרויסען אידישען העלד, מארגען קומט צו אונז הירצל!

אלע זיינען געווען אויפגערעגט, לוסטיג און פרעהליך. הירצל האט אריינגעשטראמט אין אונזערע יונגע קערפערס רוישענדע כוואליעס פון לעבען. מיר האבען באלד געמאכט אלערליי קאמבינאציעס ווי דורכפיהרען דעם גרויסען יום טוב. באלד אבער האט א טרויעריגער געדאנק אויפגעבליצט אין אונזערע מוחות: נו, און די רוסישע פאליציי? וואס וועט זי זאגען? וועט זי חלילה ניט צושטערען די גאנצע שמחה?

* * *

איינס אזייגער איז געווען ווען איך האב זיך געלעגט שלאפען, אבער שלאפען האט מען ניט געקענט. מען קען ניט שלאפען ווען דאס הארץ איז וואכענדיג, ווען עס קלאפט און רייסט זיך אין דרויסען. און ווען עס האט נור געשאריעט אויף טאג זיינען מיר שוין געווען אין גאס. עטליכע און פירציג פון אונזער גימנאזיע און צוואנציג פון אנדערע גימנאזיעס האבען גענומען אנטהייל אין דער שמחה. אלע פרעהליך, לאבענדיג. אונזערע נשמות זיינען געווען פול מיט פרייד און גליק. אלעס אין גאס איז געווען איינגעהילט מיט א זיסען מארגען דרעמיל, א פריש, סונ-מ'ר ווינטעל האט געפאכט און געבלאזען.

אויף'ן וועג בעגעגענען מיר ר' יעקב דעם דין. מיר האבען איהם אלע ליעב געהאט, שטענדיג איז ער גוטמוטהיג, צו יעדער צייט האט ער געהאט א שעהנעם, א געלונגענעם וויץ, א גוטען משל, א גלייכווערטיל. ער איז אנגעטהאן שבת'דיג מיט דער סאמעטענער קאפאטע און זיידענעם גארטעל, דאס שבת'דיגע היטעל און מיט'ן טלית און תפילין אונטער'ן האנד האט ער זיך געפעדערט גאנץ פריה היינט אין שוהל אריין.

— גוט יום טוב, שקצים! — מאכט ער צו אונז — קומט מיט מיר אין שוהל אריין דאווענען פריהער. היינט וועלען מיר מאכען בקיצור, קיין תחנון וועלען מיר ניט זאגען, ס'איז היינט יום טוב ביי אידען. קומט חברה!

מיר האבען איהם נאכגעפאלגט.

ווען מיר זיינען ארויס פון שוהל איז שוין די זון געווען הויך אין הימעל. מיר אלע זיינען געגאנגען און געשמועסט, נור ר' יעקב האט גערעדט וועגען הירצל'ען און געבראכט ראיות פון דער גמרא און מדרשים אז הירצל איז געוויס משיח בן יוסף.

מיר זיינען צוגעקומען צו דער פלאטפארמע. פון דער הויך האט געפאקט די זון און געבאדעט יעדען מיט שווייס.

לאנג האבען מיר ניט געווארט. דער גלאק האט געקלונגען דעם 3טען מאל, דער צוג האט זיך אנגעהויבען לאנגזאם אבצושטעלען. די פלאטפארמע איז פול געווארען מיט טויזענדער מענשען. אלע האבען געקוקט מיט פערווירטע אויגען אין די פענסטער פון די וואגאנעס. באלד האבען מיר א י ה ם דערזעהען. זיין געטליך געשטאלט איז געשטאנען נעבען אונז, זיינע טיעפע שווארצע אויגען האבען געקוקט אויף אונז.

— „יחי הירצל!" — האט געשטורעמט פון אלע זייטען. — „תחי ארץ ישראל!" — האבען געדונערט טויזענדער קולות. קיינער האט ניט געקענט אראבנעהמען די אויגען פון דעם וואונדערליכען פנים, פון דעם פערטראכטען פערהלום'טען געזיכט.

פארשטעהער פון פיעל ארגאניזאציאנען האבען איהם בעגריסט, די פני העיר האבען איהם דערלאנגט א ספר תורה, ברויט און זאלץ, נאכהער זיינען מיר צוגעגאנגען, געבענשט איהם בברכת ציון און פארגעשטעלט אונזערע חברים. הירצל האט צו אונז גערעדט דייטש.

פלוצים האט אונזער אלטעטשקער דין ר' יעקב זיך דורכגעשפארט צווישען די טויזענדער מענשען צו הירצל'ן, איהם געגעבען „שלום עליכם" און אויפהויבענדיג זיינע דארע האריגע הענט צום הימעל האט ער אנגעפאנגען הויך אויף'ן קול: „ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה", נאכהער האט ער זיך געווענדעט צום עולם: גוט יום טוב, גוט יום טוב אידען!

מיר האבען דערפיהלט דאס שטיק פייער וואס דער אלטער האט ארויסגעווארפען פון זיין מויל און האט בעצונדען אלע הערצער. ס'האט יעדען א ריהר געטהאן און טויזענדער קולות האבען נאכגעפערט: גוט יום טוב, גוט יום טוב!

איך האב געקוקט אויף הירצל'ען. זיינע אויגען זיינען געווען טיעף ווי די אונענדליכע עווינקייט. זיי האבען יעצט געגלאנצט מיט טרערען און אויף זיין שעהן געזיכט האבען אראבגעקאפעט צוויי טראפענס.

הירצל און טרערען?! — האב איך געטראכט — וואס בעדייטעט דאס?

* * *

הירצל האט זיך געזעגנט אין קארעטע און מיר זיינען נאכגעגאנגען. די רוסישע פאליציי איז אומגעלאפען ווי פערסם'ט און געבעטען מ'זאל זיך צרגעהן, נור קיין זאך האט אונז ניט געקענט אבטרייסען פון הירצל'ען. ס'איז ניט מעגליך געווען זיך אבצורייסען. אזא צויבערהאפטיגע קראפט האט געהאט אין זיך דער מענש.

הירצל האט ארויסגעשטעקט זיין קאפ פון קארעטע און זיינע אומעטיגע אויגען האבען די גאנצע צייט געקוקט אויף אונז. די קארעטע האט זיך אבגעשטעלט און הירצל האט אונז געבעטען אומקעהרען זיך.

* * *

עס איז שוין געווען דונקעל ווען מיר האבען זיך אומגעקעהרט. די זונן האט זיך שוין לאנג געזעצט. באריס האט אונז דערמאהנט אז מיר האבען א גאנצען טאג קיינער גאר ניט גענעסען. — יא, ריכטיג, א גאנצען טאג ניט גענעסען!

קומענדיג אהיים האב איך ניט גענעסען און ניט געשלאפען יענע נאכט. עפעס איז געווען זעהר שווער אויף'ן הארצען.

* * *

פיעל יאהרען זיינען אוועק אין דעם תהום פון לעבען, פיעל וואסערען זיינען פערלאפען און דער איינדרוק פון דעם טאג איז נאך ניט אויסגעמעקט געווארען פון מיין זכרון.

אונזערע חברים זיינען יעצט אלע צוזייעט און צושפרייט: באריס אין ארגענטינא, אבראשא אין אויסטראליען און איך אין קענעדא. דאך ווייס איך קלאהר אז אונז אלעמען פעראייניגט דער גרויסער טאג פון הירצל'ס בעזוך אין ווילנא.

ג. א. מאטשעט.

זשיד.

אוים דעם רוסישען פון מ. ק.

2.

אריטער, עלענדער גורוויס! ניט אומזיסט האט זיך אראבגעבויגען זיין קאפ, ניט אומזיסט האבען זיך פערפלאסט זיינע באקען. ניט מורא, ניט שרעק איז געווען די אורזאכע פון דעם: פון אנזוערט וועגען האט ער קיינמאל ניט געצוויפעלט צו ריזיקירען מיט וואס נור ס'איז נויטיג, אפילו מיט'ן קארצער און מיט ביידע אויסגעשטאר'טשעטע אויערען וועלכע זיינען דוכט זיך ווי בעשאפען געווארען צו דעם... פאר'ן קלאס?! וואס רעדט איהר? ס'איז דאך ניט קיין קליינינקייט. נור וואס טהוט מען מיט אנטאן אנטאנאוויטש'ן? אך, אנטאן אנטאנאוויטש האט דאך איהם אזוי ליעב, ער גלויבט איהם אלעס, און ביי איהם גנב'ענען, איהם אזוי מיאוס בעליידיגען... איהם?.. ניין, דאס האט זיך איהם פארגעשטעלט עפעס איבער די כוחות, עפעס העכער פון אלעמענס ווילען. נור צוריק פון דער אנדער זייט „דער קלאס!" א, דוכט זיך אין די צוויי ווערטער איז פאראן א סך, א סך אויף צו פערענדערן דעם בעסטען געטרייעסטען און איבערגעגעבענעם מענשען.

דוד גורוויס איז געגאנגען אראבגעלאזט דעם קאפ, ער האט אויף קיין זאך ניט געקוקט, נור שטארק קאלופעט כי נאז; אין זיין הארץ איז פארגעקומען א שרעקליכע מלחמה וועלדע איז זעהר אפט אויסגעפאלען נור איהם, דעם ארימען שילער, נור אויף זיין חלק, ווייל ער איז געווען א איד. אמת טאקע, מיר האבען איהם ליעב געהאט, נור עפעס אנדעריש ווי מיר האבען ליעב געהאט איינער דעם צווייטען, ווי מיר האבען ליעב געהאט אונזערע „איינענע". פאר אונז איז ער טאקע אלץ געווען א „זשיד". ער איז דאך פארט ניט „מיר", נור עפעס אנדעריש, עפעס אין איהם מישט זיך אוים אביסעל „מיר" און אביסעל ניט „מיר", נור ווי די מעשה איז, קיין „איינענער" איז ער אוודאי ניט. און וואונדערפאר: פאר די איבעריגע „זשידעס" אין שטאדט איז ער אויך ניט געווען קיין „איינענער", נור א משומד, א רשע, ווייל ער פלגט שערען די פאות, שרייבען אום שבת און זיין א חבר מיט די גוים. ביי אונז איז ער ניט געווען פערעכענט פאר קיין „איינענעם" און דארט אויך ניט קיין „איינענער". מען פלעגט איהם שלעפען אהין און אהער און אין דער זעלבער צייט פלעגט מען איהם אבשטויסען סיי פון דאנען סיי פון דארטען. זיין גוטער פרעהליך פנים האט אלעמען שטארק ליעב געהאט, גלייך מוחל געווען אלעמען און טאקע נור דער פנים פלעגט איהם רעטען פון פיעל שלעכטס. אונז פלעגט ער שטענדיג הזר'ען איינס: „וואס איז זשיד? א זשיד איז דען קיין מענש ניט, הא?! און אז א איד איז טאקע א מענש פלעגט ער אונז שטענדיג איבערצייגען אויף יעדער טריט מיט זיין ליעבשאפט, מיט זיין וויצקייט: יענע אידען פלעגט ער פערזיכערען אז ניט אלע „גוים" זיינען שלעכט, אז זיי האבען אויך א מענשליך הארץ, אז זיי שעצען מענשען נאך זיינע מעשים און פערדיענסטען, ניט קוקענדיג צי ער איז א איד צי ניין. נור אזוי ווי דארט אזוי אויך ביי אונז האט זיין מוסר געבראכט גאר ווייניג נוצען, מען האט איהם ניט געגלויבט און ניט פערשטאנען, מען האט איהם גאר ניט געוואלט גלויבען; און זיינע רייד האט געגלויבט נור ער איינער אליין, ער וועלכער איז געווען כמעט פרעמד דא און דארט. אט איבער דעם טאקע האט זיך אפט זיין הארץ שיעור ניט צוריסען אויף צוויי פון ווערהטאג.

אויך איצט האבען צוויי כוחות געשלעפט זיין קינדעריש הארץ אין פערשיעדענע זייטען. פון איין זייט „מיר" און פון דער צווייטער... פון דער צווייטער זייט אנטאן אנטאנאוויטש. ער קאלופעט די נאז, גאר ניט זעהענדיג און ניט הערענדיג. אט ענטשליסט ער זיך און אט קווינקעלט ער זיך. נור ענדליך האט ער זיך פארט ענטשלאסען. ער האט זיך ענטשלאסען צו רעטען זיינע חברים און אויך בלייבען ריין ביי זיין לעהרער.

3.

אנטאן אנטאנאוויטש איז ווי א קויל אריינגעפלויגען אין קלאס. זיין פנים האט פרעהליך געשיינט, זיינע אויגען האבען געשטראהלט און געאטהעמט נאר ניט ווי געוועהנליך, זיינע באקען זיינען געווען רויטליך און אין גאנצען איז ער געווען עפעס אויפגעלעבט. ער איז ארומגעלאפען הין און צוריק רייבענדיג פרעהליך די הענט. ער האט זעהר ניט ליעב געהאט זיינע שילער און דעריבער טאקע איז ער געווען שטארק צופריעדען וואס ער האט צוגעקלעהרט אזא שווערע זאדאטשע וועלכע זיי וועלען אוודאי ניט מאכען. ער האט ניך איבערגעזאגט די מוראדיגע זאדאטשע און דער קלאס האט שטארק אנגעהויבען סקריפען מיט די פעדערס אונטער זיין שטרענגען קוק וועלכער האט שטארק נאכגעשפירט אלעמען אז קיין קאפ זאל זיך חלילה ניט אנבויגען צום צווייטען. אז קיינער זאל ניט כאפען א קוק ביי א שכן וואס זיצט נעבען איהם.

נור אומזיסט, אלע זיינען געזעסען גלייך און רוהיג און דוקא ניט ווי געוועהנליך האט מען זיך פרעהליך, לוסטיג א נעהם געטהאן צו די פעדערס און ניט טראכטענדיג, ניט אבשטעלענדיג זיך האבען אלע עפעס שנעל געשריבען אין די העפטען.

עס האט א קלונג געטהאן דאס גלעקיל. אלע העפטען זיינען ביי אונז צוגענומען געווארען און עס האבען זיך אנגעהויבען ציהען פאר אונז שווערע טעג פון ערווארטונג: טעג אין וועלכע עס זיינען אזוי ווי מייז ארומגעקראכען און געקראצט אונזערע יונגע הערצער, פיהלענדיג עפעס ניט קיין גוטס. דוד גורוויס דער אריטער „זשיד" איז ארומגעגאנגען אזוי ווי מען וואלט איהם אין וואסער אריינגעלאזט. מיר האבען גוט געוואוסט אז אלע האבען אנגעשריבען די זאדאטשע אהן איין גרייז, נור שוין צו שפעט האבען מיר זיך ארומגעזעהן אז דאס איז טאקע דער גאנצע אונגליק. די זאדאטשע איז געווען זעהר א שווערע און מיט אמאל האבען אפילו די ערגסטע שילער זי ריכטיג אנגעשריבען.

(פארטזעצונג פאלגט).

אין יעדען נומער „עזות פנים“ וועלען קומען דר קארטונס, וועגען דעם אל־געמיינעם אין אידישען לעבען אין קע־נעדא; אין יעדען נומער „עזות פנים“ וועלען זיין אבטהיילונגען פאר טאראנ־טא, מאנטרעאל, וויניפעג א. ז. וו. פון אונזערע קארעספאנדענטען און מיט־ארבייטער. יעדער נומער „עזות פנים“ וועט זיין מיט א רייכען אינהאלט הו־מאר, סאטירע און וויץ.

ווען מיר וועלען האבען די שטיצע פון אונזערע פריינד, ווען מען וועט אונז העלפען מאטעריעל און מאראליש, וועלען מיר אין גיכען מאכען דעם „עזות פנים“ א צוויי אדער איין וועכענטליכען. מיר וועלען איהם פערגרעסערן, פער־בעסערן און פערשענערן. ס׳וועט־דעם זיך אן אייך וואס ווילען ניט דול־דען קיין חניפה, קיין שמייכלעריי און אזוי ווייטער א. וו.

דער קענעדער

עזות פנים

דאס איז דער נאמען פון א נייער מאנאטליכער סאטירישער און הומאריסטישער צייטונג וואס וועט נעקסטען מאנאט ערשיינען אין וויניפעג.

מיר האבען אין קענעדא קיין איין צייטונג וועלכע זאל האבען מוטה נענוג און זאגען דעם אמת. אלע ניעדערטרעכטיגקייט פון קאפיטאליסטישען געזינדעל, אלע שווינדלען, הומבאג און בודעל פון פאלי־שע קנאקערס, אלע געמיינהייטען און בלאף פון אונזערע כלל טהוער, אלץ ווערט פערשוויגען, פערגלעט. דאס האט אונז, טאראנטא׳ר יונגע לייט, גענויט צו שטעלען זיך אין פערבינדונג מיט וויניפעגער און מאנטרעאלעד פריינד און צוזאמען פרובירען אונזערע קרעפטע אויף ארויסצוגעבען א פרייע צייטונג וואס זאל אין א סאטירישען און הומאריסטישען טאן אויפדעקען פאר די קענעדער אידען אלעס וואס עס קומט פאר הינטער זייער רוקען. מיר זאלען קיינעם ניט שוינען און פאר אלעמען דעם אמת דערצעהלען. מיר בעטען אלעמען וואס ווילען אונז העלפען מאטעריעל און מאראליש, אלע וואס פערשטעהען גלייך מיט אונז די נויטווענדיגקייט און די גרויסע נוצען פון אזא צייטונג, זיי זאלען זיך שטעלען מיט אונז אין פערבינדונג.

אונזער אדרעס פאר וויניפעג איז דערווייל צו אונזערע אגענטען, די אייגענטהימער פון פיפלס בוק סטאר

Der Kanader Asus Ponim 571 Selkirk Avenue

אלע וואס ווילען אונז צושיקען מאטעריאל אדער ווילען זיך סובסקרייבען, אדער ווילען אונז מיט עטוואס בעהילפיג זיין, זאלען זייערע בריעף אדרעסירען אויף׳ן דערמאהנטען אדרעס.

ווער עס קען האלטען אנשטאט א פען אין האנד — א בייטש וואס זאל שמייסען, א נאהייקעלע וואס זאל מיט א שמייך קענען ארויסרייסען די מאסקע פון אונזערע נאט סטראפטשעס, פון אונזערע קאפיטאליסטישע הויט שינ־דער; ווער עס קען מיט איין פען טינט זאגען א נוצליך און אין דער זעלבער צייט א שטעכיג ווארט — ווער עס קען דאס, זאל זיך שטעלען מיט אונז אין פערבינדונג.

מען האט אימער נור אונז אויסגע־לאכט; מען האט שטענדיג אונז אנגע־רופען היין קעפ, יונגאטשעס, צאסילים־טען, נעקריסטען און נאך אזעלכע צו־נעמענישען. אבער כל זמן מיר זיינען געווען שוואך און קליין האבען מיר פערביסען מיט די ליפען; יעצט איז קע־נעדא געוואקסען, מיר זיינען געווארען עזות פנים׳ער, זאלען זשע אונזערע ריי־דען זויבער זיין און זאלען מיר ווייזען וואו שמוציג איז

לעזט און סובסקרייבט זיך

אויף

דעם איד

מיר בעטען ביי קיינעם קיין שטיצע ניט, מיר האבען דאס ניט פערלאנגט זייט די צייטונג עקזיסטירט, דאס איינציגע וואס מיר בעטען אייך יא, איז, ווערט סובסקרייבער און בעצאהלט אייער סובסקריפשאן געלד.

א דאלאר שפיעלט ביי קיינעם קיין גרויסע ראלע ניט: א דאלאר הייסט אזוי גוט ווי צוויי סענט א וואך. און וואס פאר א ווערטה האט ביי א׳אידען 2 סענט א וואך? ווער שמועסט ווען איהר ווייסט אז דורך אייער סובסקריפשאן געלד ווערט געשטיצט און אויפגעהאלטען א אידישע צייטונג פאר דער וועסט.

דער „איד“

איז ניט קיין פארטייאישע צייטונג, זי בעלאנגט ניט צו קיין פארטיי, זי פערלאנגט ניט קיין שטיצע פון פארטיי געלדער. די צייטונג מוז זיין אן אונפאר־טייאישע, אום אמת צו דינען די אינטערעסען פון איהרע לעזער און עס איז ניט מעהר ווי רעכט אז די, וועלכע האבען שוין איינגעזעהען די נויטווענדיגקייט פון א אידישער צייטונג אין דער וועסט, אז די וואס פערשטעהען די נוצען וואס א אידישע אונפארטייאישע צייטונג קען ברענגען, די אידען, זאגען מיר, דארפען הערום זיך סובסקרייבען און ווערען לעזער און פאטראניזען די צייטונג.

זינט די צייטונג עקזיסטירט שרייבען מיר דאס ערשטע מאל אזא אויפ־רוף. מיר האבען אימער גערענקט אז דעם אידישען לעזער דארף מען דאס ניט זאגען, אז ער קען און דארף דאס אליין פערשטעהן.

אלע וויניפעגער אידען ווייסען אז מיר וואלטען געווען פערשפארט צו שרייבען אזעלכע אויפרופען, ווען מיר זאלען געוועז וועלען פערקויפען די צייטונג צו א פאליטישען־בינטעל, ווען מיר זאלען געווען וועלען פערקויפען די אינטערעסען פון אונזערע לעזער. מיר האבען אבער די צייטונג בעסער איינגאנ־צען אבגעשטעלט און ניט געוואלט אז זי זאל רעגירט ווערען פון אכזרי פרחי און דערפיי זאלען ליידען די אידישע אינטערעסען.

יעצט איז אונזער איינציגער פערלאנג און איינציגע בקשה אז די וואס ווילען די צייטונג זאל עקזיסטירען, זאלען אליין ווערען סובסקרייבער און אויך זעהען אז זייערע פריינד און בעקאנטע זאלען ווערען סובסקרייבער.

ראמאן פון אמעריקאנער לעבען

ווען עס וועט זיך ענדיגען די גרויסע און זעהר אינטערעסאנטע ערצעה־לונג „זשיד“, וועלען מיר אנפאנגען צו דרוקען א ראמאן, געשריבען פאר׳ן „איד“ פון דעם ראמאניסט דר. בן גור, אויס נויארק, וואו עס ווערט געשילדערט דאס ארימע, דאס רייכע און דאס אויסגעלאסענע לעבען אין נויארק.

דער ראמאן, ניט קוקענדיג דערויף וואס ער איז שפאנענד פון דער ער־שטער פארטזעצונג אן, איז א ריכטיג בילד פון דאס לעבען פון די אימיגראנטען אין נויארק, זייערע גייסטיגע און עקאנאמישע ליידען.

מיר, פון אונזער זייט, וועלען טהאן אלעס מעגליכעס אז די צייטונג זאל וואס אמאל בעסער און שעהנער זיין. און יעצט דארפט איהר אויך אנווענדען אביסעל מיה און אונז העלפען אין מאטעריעלען זינען.

ווערט סובסקרייבער, זעהט אז אייערע פריינד און בעקאנטע זאלען ווערען סובסקרייבער. סובסקריפשאן פאר א יאהר איז בלויז איין דאלאר, צוגעשיקט דורך פאסט $1.50

איהר קענט אונז אויך פיעל העלפען דערמיט וואס איהר וועט פאטראניזען אונזערע אדווערטייזער און ווען איהר קויפט עפעס ביי אונזערען אן אדווערטייזער, זאגט איהם אז איהר האט געזעהען זיין אדווערטייזמענט אין „איד“. אויך דאס וועט אייך קיין געלד און קיין מיה ניט קאסטען און אונז וועט איהר דערמיט האבען געטהאן א געפעלינקייט.

אדרעס:

THE ISRAELITE

796 Main Street Phone St. John 2213

אדער

540 Anderson Ave. Phone St. John 431

מאדאם ליפּצין אין ווינּיפּעג

דאס מענעדזשמענט פון קווינס טהעאטער מאכט בעקאנט דעם פובליקום, אז דעם 13טען און 14טען אויגוסט, דינסטאג און מיטוואך אבענד, וועט די גרויסע טאלאנטפאלע קינסטלערין מאדאם קעני ליפּצין אויפטרעטען אין דאס „ווינּיפּעג טהעאטער".

דעם ערשטען אבענד שפּיעלט זי יעקב גארדין'ס

„די יתומה".

אין דעם צווייטען אבענד שפּיעלט זי

„די טרייע ליעבע".

פּרייז פון 50 סענט ביז 2 דאלאר.

טיקעטס שוין צו בעקומען ביי ב. שעפּס, 401 סעלקירק עווענױ, פהאן סט. דזשאהן 1490

אין די טהעאטערע.

אין די וואקער.

אלעמען איז בעקאנט אז דאס איינ־ציגע פּלאץ וואו דער צושויער קען גע־ניסען א גייסטיגען פערגעניגענדען אבענד איז בלויז די וואקער טהעאטער וואוהין עס קומען אלע וואך אנדערע גרויסע און וועלט בעריהמטע סטארס.

פון דאנערשטאג דעם 11טען דזשולײ וועט די פּראכטפאלע זינגערין און שױ־שפּיעלערין מיזי היידזשאס אויפטרעטען אין די וואקער טהעאטער אין דער מי־זיקאל קאמעדיע „דהי ספּרינג מייד". די קאמעדיע וועט זיך שפּיעלען 9 טעג. דאס איז איינע פון די שעהנסטע קא־מעדיעס אויף דער ענגלישער ביהנע.

אין די עמפּרעס.

דאס עמפּרעס טהעאטער אנאנסירט איבעראל אז דאס איז דאס איינציגע פּלאץ וואוהין אלע געהען. און דאס איז גאנץ ריכטיג. דען דאס איינציגע טהעאטער וואו מען קען זיך אמוזירען גרויסארטיג איז די עמפּרעס טהעאטער וואו אלע וואך איז א רייכע פּראגראם פון די בעסטע ארטיסטען אויף דער וואדעוויל ביהנע. דאס עמפּרעס טהע־אטער געווינט אלע וואך, אלע טאג נייע סימפּאטייזער און פּאטראנייזער, דען מען ווייס איבעראל אז די עמפּרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בעסטען אופן. נעהט איין מאל אין די עמפּרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פּאטראנייזער.

אויף נעקסטע וואך האט די עמפּרעס פאר אייך א זעהר רייכע פּראגראם. זעהט דעם אדווערטייזמענט אין דיזער צייטונג און איהר וועט זיך איבערצײ־גען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפּרעס ווערט געשפּיעלט דריי מאל טעגליך.

היברו אימיגריישאן פּראגרעסיוו סאסייעטי אף ווינּיפּעג.

האט דעם צוועק צו העלפען דעם אימיגראנט אריינצוקומען אין לאנד און צו העלפען איהם ווען ער איז שוין אין לאנד. יעדער איד מוז זיין א מעמבער ביי אונז, ווייל יעדער איד האט פריינד אדער קרובים וואס דארפען קומען אין דעם פרייען לאנד. העלפט דעם אימי־גראנט. ווערט מעמבערס אין אונזער סאסייעטי. נאך איינצעלהייטען זיך ווענדען צום סעקרעטאר ס. לערנער אין 520 רעדוואוד עווענױ אדער אין 183 אלעקסאנדער עווענױ. פהאן מיין 1173. (85

פערזענליכעס.

איך בין א יונגערמאן (און אלמן), 35 יאהר אלט, האב א גרויסע פארם און אפּיסעל געלד, קיינע קינדער, קען גוט ענגליש, בין גוט בעלעזען, ראדיקאל געזאנגען, זוך די בעקאנטשאפט מיט א מיידעל אדער אלמנה ניט עלטער פון מיר. בין גרייט צו פערלאזען די פארם. קיינע שדכנים, שריפטליך זיך ווענדען The Israelite, For N. N., 796 Main St. (21

מב"מ בן ציון פיק נאסף ע"י מ. מאט־טאוו עבור התו"ת $12.30; מב"מ חיים שליאם נאסף ע"י מ. סיגאל 8 דאלאר.

The Walker Canada's Finest Theatre

9 נעכט פון דאנערשטאג 11טען יולי מיטוואך און שבת מאטינע

די שעהנסטע מיוזיק און ליעדער אין דער פּראכטפאלער אפּערעטא

דהי ספּרינג מייד

מיט מיזי האדזשאס

די בעריהמטע הונגארישע פּרימאדאנא וועט נעהמען די הויפּט ראלע אין דיע־זער אפּערעטא. אויסער איהר — די זעלבע קאמפּאניע וואס האט שוין איין מאל געשפּיעלט אין די וואקער.

פּרייזען $2 ביז 25 ס., מאט. $1.50 ביז 25 ס

Empress PORTAGE AVE. EAST

WHERE EVERYBODY GOES — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE

פון מאנטאג 15טען יולי 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב.

א גרויסע יום טוב פּראגראם אלעס קאמעדי

פּרענט פאר דער אומזיסטער רעטעניש

פודזשיימא

פּראכטפאלע מיוזיק, שעהנע סאנגס, אמוזי־רענדע קאמעדיע.

קרעטארי

דער וואונדערבארער מיוזישאן

באד ענד נעללי היים

די אמעריקאנער יונגע זינגער און טענצער וואס אמוזירען דאס יונגווארג

בילי ענד מאיא

די פרעהליכע ארטיסטען אויף'ן וואדעוויל סטיידזש

„קיד האמלעט"

א גרויסארטיגער איין אקטער, נאכגעאהמט שעקספּירען

עמפּרעס קאפּ, שעהנע בילדער.

עמפּרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פּרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.

שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פּלאץ

פּראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

די נייע ציילאן טעה

איז שוין אנגעקומען צו

אטרובין בּראדערס

390 סעלקירק עווענױ

פהאן סט. דזשאן 1933

אלע אונזערע קאסטימער האבען זיך שוין איבערצייגט אין אונזערע מעסיגע פּרייזען סיי אין גראסערי און סיי אין אונזער נייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוה ווארג.

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213

Canadian Northern Railway.

קליינע פּרייזען אויף טיקעטס פיר זומער רייזעס.

יעצט די צייט צו פאהרען ארום די טייכען נעהמט די

„קעפּיטעל סיטיס עקספּרעס"

אדער

„דהי אלבערטא עקספּרעס" קיין ווינּיפּעג

און די

„לייק סופּיריאר עקספּרעס" קיין פּארט ארטהור.

פאר אינפארמיישאן, טריין און סטימשיפּ בעדינגונג, פרעגט נאך ביים נאהענטסטען אגענט פון דער סי ען אר אדער שרייבט צו

CANADIAN NORTHERN

R. CREELMAN,
General Passenger Agt.,
Winnipeg.

דריווריי'ס ריידוואוד לאגער.

די בעסטע אין מארקעט.

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand Aerated Waters Ale and Stout Winnipeg, Manitoba.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכטע פּיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין ניכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בּענדער

447 Main St. Phone Main 9451

זייט ניט קיין חכם אז איהר ווילט בילדען א הויז, זאלט איהר זיך פריהער זעהן מיט

ל. האלפּעני

פּלאמבּינג קאנטראקטאר

883 מיין סטריט

אפּיס פהאן סט. דזשאן 1830

רעזיד. פהאן סט. דזשאן 2217

פּאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

SALTZMAN & LIPSHITZ

ה. זאלצמאן, סיוויל אינזשעניער, נעהמט אן צו צייכנען פערשיעדענע פּלענער פון הייזער, קאטעדזשעס, בלאקס און אלערהאנד געביידעס. אויך נעהמען מיר אן קאנטראקטס אויף צו בויען אלערהאנד געביידעס. דארפט איהר עטוואס בויען? דאן קומט און בעראטה זיך מיט אונז. מיר וועלען אייך נאר ניט רעכנען דאפּיר.

זאלצמאן און ליפּשיץ 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאהן 761

פאר אייערע אינטערעסען

איז וויכטיג אז איהר זאלט האבען די שעהנסטע פּרינטינג. גוטע און שלעכטע פּרינטינג קאסט אייך איין געלד, ווען איהר האט אבער שעהנע פּרינטינג צייגט עס דעם געשמאק פון'ם ביזנעס מאן. ווען איהר שיקט אייערע בריעף, סטייט־מענטס, ענוועלאפּס א. ד. ג. און זיי האבען א שעהנעם אויס־זעהן, געווינט איהר דערמיט דעם קאסטימער.

טעלעפאנירט אב 3040 מיין און אונזער אגענט קומט צו אייך

The Modern Printing Co.
M. Glucksberg, Prop.
318 Hargrave Street Phone Main 3040

ווען איהר פאהרט קיין מט. קלעמענס מיש.

דאס בעוואוסטע מינעראל באדע פּלאץ פאר רהומאטיזם און אנדערע פערשיעדענע קראנקהייטען, סטאפּט אין

סאנפט'ס אפּ טו דייט און סטריקטלי כשר האטעל

אין דעם שעהנסטען און בעסטען אידישען האטעל אין שטאדט, מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווי הייסע און קאלטע וואסער אין יעדען צימער, גרויסארטיג אויסגעפארנישט און בעוואוסט אלס דאס בעסטע מעביל הויז. די פּרייזען זיינען מעסיגע. אנפראגען פּינקטליך בעאנטווארטעט.

Sanft's Hotel, 30. 50. Walnut St., mt. Clemens, mich.

בעוואוסט אלס פּאראדיז פון מט. קלעמענס, מישיגאן.

פאהרט אין קאנטרי.

ענדליך האט זיך ווינּיפּעג דערלעבט דאס מען קען שוין ארויספאהרען פערברענגען די זומער מאנאטען, 20 מייל פון שטאדט אין א אידישען האטעל, א סטריקטלי כשר'ע קיך צו די בילליגסטע פּרייזען.

קיינע מאסקיטעס זיינען ניטא! די סי פּי אר ברענגט אייך גלייך צום האטעל

I. Ludwick Hotel Niverville

42 Niverville, man.

לערנט זיך צו זיין א ריכטיגער ביזנעסמאן!

יעדער קליינער ביזנעסמאן דארף וויסען צו יעדער צייט וויפיעל ער פערמאגט, וויפיעל מען איז איהם שולדיג און וועמען ער איז שולדיג. יעדער קליינער ביזנעסמאן דארף פיהרען ריכטיגע ביכער.

פאר א קליינער פּרייז קענט איהר אויספיהרען אז איך זאל קומען צו אייך איין מאל אדער צוויי מאל אין וואך און אייך איינפיהרען ביכער ווי אין די גרויסע אפּיסעס.

איך גיב אויך לעסאנס אין בוק־קיפּינג אין אידיש און אין ענגליש.

מיין אדרעס איז:

ARON GOLDMAN, c. o. THE "ISRAELITE",
796 Main Street

די שעהנסטע פּרינטינג ווערט געמאכט אין „איד"

יעקב כמעלניצקי, זיין איידעם סעם בערטשאַנסקי און י. מיטשעל

לאַדען איך איין צו נעהמען מיט זיי אַ רייד אין אויטאָמאָביל אַנצוקוקען די לאָטס אין דער

נייער טראַנסקאָנאַ

יעדער ריעל עסטייט מאַן האָט אין זיין סטאַק בּאַרגיינס און זאָגט צו גליקען. די הינגע אידען אבער וועמען דער נאמען יעקב כמעלניצקי איז בעקאַנט, וועלען פערשטעהן אַז דאָס וואָס מיר זאגען איך יעצט איז עס ריכטיג ווי גאלד. דער נאמען פון דעם בעקאַנטען אידישען נארד ענדער בּעל בּית מר. י. כמעלניצקי און זיין יונגער איידים מר. ס. בּערטשאַנסקי זיינען דערפאַר די בעסטע גאַראַנטיע.

אין דער אלטער טראנסקאנא האבען מענשען געמאכט פערמע־נענס; עס זיינען פאראן פיעלע וואס האבען פאר זייערע לאטס אבגענו־מען צו 8 און צו 10 מאל אזוי פיעל וויפיעל זיי האבען אינוועסטעט. ווי למשל דער קאר. אויף אקספארט & רעדזשענט סט. איז געקויפט געווען צו $35 א פוס און יעצט איז ער פערקויפט געווארען צו $200 א פוס; אדער דער קארנער אויף וויקטאריא און באנד סט. איז געקויפט געווען פאר $600 און איז יעצט פערקויפט געווארען פאר $6000; א לאט אין קילדאר סט. (אין בלאק 80) איז געקויפט צו $6 א פוס און פערקויפט צו $40 א פוס א. א. וו. א. וו.

די נייע טראנסקאנא וואס מיר אדווערטייזען יעצט איז נאך א גרעסער גליק און טויזענד מאל בעסער פאר אינוועסטמענטס: די לאטס וואס מיר פערקויפען זיינען 3 מינוט גאנג פון דער סי פי אַר, נע־בען דיזע לאטס האט די מאניטאבא בּרידזש און אַיראָן ווארקס אוועק־געשטעלט איהר 5 מיליאן דאלארדיגען פלענט וואו ס׳וועלען ארבייטען איבער 1,500 מענשען; די סי פּי אַר אינוועסטעט אן אוצר מיט גאלד אויף אוועקצושטעלען דארטען איהר „ראונד האוזעס שאפּס׳ און יארדס וואס וועלען פערנעהמען 105 מייל און ווען זיי וועלען פערטיג ווערען, וועלען זיי זיין די גרעסטע ריילווי יארד אין גאנץ וועסטערן קענעדא; די בענק אף מאנטרעאל האט דארט געעפענט א בּרענטש; די דאמיניאן טער און כעמיקאל קא. אף ענגלאנד האט אנערקענט אז די נייע טראנ־סקאנא וועט זיין א גרויסער ביזנעס צענטער און האט דערום דארטען געגרינדעט א בּרענטש וואו עס זיינען בעשעפטיגט 300 לייטע; די ווילי קערטרידזש קא. אף ענגלאנד האט אויך איינגעזעהן אז די נייע טראנסקאנא וועט זיין א גרויסער ביזנעס צענטער פון דער וועסט און האט דארטען געגרינדעט א פלענט וואס בעשעפטיגט 200 מענשען; צו־זאמען וועלען ארבייטען אין דער נייער טראנסקאנא 15000 ארבייטער, דאס מיינט א פאפּוליישאן פון מעהר ווי 20 טויזענד; די עלעקטריק ריילוויי שניידט דורך דארטען א ליניע און געהט דורך דורך אונזער פּראפּערטי. מיט איין ווארט: עס איז קיין ספק ניט אז

די נייע טראַנסקאנאַ, אין דער נארד, וועט זיין אַ גרויסער און א וויכטיגער בּיזנעס צענטער און צו אינוועסטען דארטען געלד מיינט זיך צו פערזארגען מיט א צוקונפט. מיר וועלען איך ווייזען דאס פּלאץ און איהר וועט איינזעהען אז מיר האבען רעכט.

אונזער פּראפּערטי וואס מיר אפערען צו פערקויפען „פּארלאמענט פּלייז״ איז לאָקי־טעט אין דאס הארץ פון די אלע אויבענדערמאהנטע מאנופעקטשורערס און אינדאסטריעלס. געדענקט אז נור דורך א גרויסע בעמיהונג מיט נאר א גרויסען קעש פּרייז איז אונז געלונגען אבצוקויפען דאס שטיק לאנד אין דער נייער טראנסקאנא. הערט די פּרייזען און שטוינט:

200 דאָלאַר פאַר אַ לאַט.

20 דאָלאַר אין קעש און דאָס איבּעריגע בּלויז צו 10 דאָלאַר אויסצוצאָהלען יעדען מאָנאַט.

מיר אפערען ספּעשיל אזעלכע גרינגע פיימענטס אום צו געבען א געלעגענהייט אפילו די מיטעלע קלאס צו פערזארגען זיך מיט פּראפּערטי אין דער נייער טראנסקאנא. 20 דאלאר איז אבסאלוט קיין געלד ניט און דיזע 20 דאלאר איז נאר קיין ספק ניט אז זיי וועלען אייך מאכען זעלבּסטשטענדיג. אנדערע ריעל עסטייט פירמעס פערקויפען פּראפּערטי פיעל וויטער פון אונזערע פאר 2 מאל אזוי פיעל. מיר אבער בעגנוגנען זיך מיט די קלענסטע פּראפיטען אום צופריעדענצו־שטעלען און צו פערגרינגערען די קאסטימער.

קומט וואָס פריהער און קלויבּט אייך אויס די בעקוועמסטע לאַטס.

זיך ווענדען צו:

THE DOMINION TRANSCONA REALTY CO.

537 Main Street

Phone Main 5445

אָדער בּיי מר. י. כמעלניצקי

J. Chmelnitsky, 69 Derby Street, Cor. Dufferin Ave.